

το ΖΑΓΟΡΙ μας

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ

ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 26510 -74000 ΦΑΞ: 26510 -79286 - tozagorimas@gmail.com

Διαβάζεται από 2.000 οικογένειες Ζαγορίσιων στην Ελλάδα και σ' όλον τον κόσμο

ΕΤΟΣ
ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 485
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ -
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2020

ΚΩΔΙΚΟΣ 2571

Το μαύρο καλοκαίρι του '20 στο Ζαγόρι

Τούτο το καλοκαίρι που πέρασε ήταν δύσκολο για το Ζαγόρι. Ήταν πολύ χειρότερο απ' τα περασμένα. «Μας ήρθε η Άνοιξη πικρή, το καλοκαίρι μαύρο» που λέει και το τραγούδι της Μπολονάσαινας. Οι απόδημοι χωριανοί δεν βγήκαν το καλοκαίρι στο χωριό τους ν' ανοίξουν το σπίτι τους. Οι επισκέπτες και οι τουρίστες ελάχιστοι. Αιτία ο κορωνοϊός που απλώθηκε στην Ελλάδα απ' τον Φλεβάρη του '20. Οι μετακινήσεις απ' τα αστικά κέντρα δύσκολες λόγω κυβερνητικών μέτρων. Οι αφίξεις τουριστών από ξένες χώρες απαγορευμένες ή προβληματικές. Ο κ. Τσιόδρας και ο κ. Χαρδαλιάς ανακοίνωναν κάθε μέρα εισαγόμενα κρούσματα του ιού. Μια μερίδα μόνιμων κατοίκων ήταν ευχαριστημένοι γιατί έτσι μίκραιναν οι πιθανότητες εισαγωγής της νόσου στο Ζαγόρι. Η μερίδα των επαγγελματιών απογοητευμένη γιατί δεν θα είχαν δουλειά τα ξενοδοχεία, οι ξενώνες, οι ταβέρνες, τα μικρομάγαζα. Έτσι πολλοί επαγγελματίες δεν άνοιξαν τις επιχειρήσεις τους και δήλωσαν στην ΔΟΥ κλειστοί. Επέβαλλε η κυβέρνηση απαγορευτικό (Lockdown) και ούτε οι Ζαγορίσιοι απ' τα Γιάννινα δεν μπορούσαν να πάνε στα χωριά τους. Στα παραπάνω

Νεολαία του Καπεσόβου, δεκαετία 1930

να προσθέσουμε την απαγόρευση των πανηγυριών που μαζευαν κόσμο στα χωριά. Κι ακόμα η τέλεση γάμων και βαπτίσεων κατέστη προβληματική με αιτία την απαγόρευση συνωστισμού. Οι πολιτιστικοί σύλλογοι σε αδράνεια και έλειψαν οι πολιτιστικές εκδηλώσεις. Οι εκδηλώσεις του Πολιτιστικού Συνδέσμου Ζαγορίσιων Ιωαννίνων ακυρώθηκαν. Το ποδοσφαιρικό πρωτάθλημα Ζαγορίου ματαιώθηκε.

Μαύρο κι άραχνο τούτο το καλοκαίρι. Στα καφενεία ελάχιστοι κι ανάρια. Στο μεσοχώρι δεν τρέχουν παιδικα. Τα πεζούλια στις οξώπορτες άδεια, τα σοκάκια έρημα και χορταριασμένα. Τρεις μέρες την βδομάδα περνάει ο φούρναρης και τό-

τε ξεμυτάνε κάμποσοι για ψωμί και γάλα. Το Σάββατο ανεβαίνει μανάβης, το μεγάλο στο διαπασών με λαϊκά τραγούδια και διαφήμιση για ντομάτες, πιπεριές, καρπούζια κλπ. Αραιά και πού περνάνε ζευγάρια περιπατητές είτε να κατέβουν στη χαράδρα του Βίκου, είτε ν' ανέβουν την σκάλα του Βραδέτου και να φτάσουν στη Μπελόνη, πάνω απ' την χαράδρα του Βίκου. Ελάχιστη κίνηση και στο Μονοδέντρι για επίσκεψη της Μονής της Αγίας Παρασκευής και της Θεάς για θέα του Βίκου. Η Αρτσίστα και το Πάπιγκο είχαν μια κάποια κίνηση. Στην Αρτσίστα το καγιάκ στον Βοϊδομάτη και στο Πάπιγκο ορειβάτες για την Αστράκα και την Δρακόλιμνη. Στο Ανατολικό

Ζαγόρι περιπατητές στη Βάλια Κάλντα και στην Βωβούσα για την κοιλάδα του Αώου.

Τούτο το καλοκαίρι είχαμε θέμα του Ερντογάν και την πανδημία. Μακριά από μας και τα δύο. Ο πρώτος μας απασχολούσε αλλά δεν μας φόβιζε. Η πανδημία μεγάλος φόβος κι ακόμα μας τρομάζει. Η Περιφέρεια Ιωαννίνων έχει κρούσματα, το Ζαγόρι καθαρό. Μέχρι στιγμής δεν είχαμε εισαγόμενο κρούσμα στο Ζαγόρι και μακάρι να μείνει έτσι. Είμαστε λίγοι, οι αποστάσεις τηρούνται, έχουμε μάσκες, γάντια, απολυμαντικά.

Το καλοκαίρι είναι μια ευκαιρία για τους απόδημους και τους τουρίστες. Οι απόδημοι ν' ανοίξουν τα σπίτια τους και να τα συντηρήσουν. Οι επισκέπτες Έλληνες και ξένοι να γνωρίσουν τις ομορφιές της φύσης, τα μνημεία μας, τον πολιτισμό μας, την φιλοξενία μας.

Ας ευχηθούμε το καλοκαίρι του '21 να είναι ήσυχο και ήρεμο. Οι Ζαγορίσιοι και οι επισκέπτες να είναι υγιείς. Να γεμίσουν τα σπίτια στα χωριά και να αχολογάει το μεσοχώρι από παιδικές φωνές. Να έχουν πλήρη κάλυψη οι ξενώνες και τα ξενοδοχεία μας και οι ταβέρνες γεμάτες τις καρέκλες.

Απόστολος Ντιναλέξης

Χρονογράφημα

/2020/

Το Φθινόπωρό μας

Σταύρου Σνκιώτη

Το Φθινόπωρο (Γερ. Μαρκορά)
Τόπο! Τόπο! Μ' άλλα δώρα
το φθινόπωρο προβαίνει.
Ρίχτε σεις τα φύλλα τώρα,
καθώς πάντα, στους αγρούς.

Για τιμή μου σας προστάζω
τέτοιο σκόρπισμα να γένη,
τι εγώ τ' ανθιά σας αλλάζω
εις ολόχρυσους καρπούς.

Η «προσταγή» του Φθινόπωρου, προς τις άλλες εποχές του έτους, που και εκείνες παρουσιάζουν τα δικά τους δώρα, σε μια ποιητική έκφραση του Γερ. Μαρκορά (Ποιητικά έργα). Κάθε ετήσια εποχή, άλλωστε, παρουσιάζει τον δικό της τίτλο, που προσδιορίζει και τη φυσιογνωμία της.

Το «Φθινόπωρο», μετά το ευχάριστο και απολαυστικό «Καλό-καιρί» κάνει στροφή και «φθίνει» προς το χειμώνα, την τελευταία εποχή του ετήσιου χρόνου. Συγχρόνως προβάλλει, σαν εποχή, τα δικά της δώρα, που είναι η ποικιλία των καρπών

(οπώρες-φρούτα), μαζί με διάφορα άλλα είδη προϊόντων της εποχής, που εισοδιάζονται.

Το φθινόπωρο είναι μια μέση εποχή, ανάμεσα στο καυτερό καλοκαίρι και τον παγερό χειμώνα. Χαρακτηριστικό του γνώρισμα -καιρικά- είναι τα λεγόμενα Πρωτοβρόχια, ιδιαίτερα τον Οκτώβρη, που ο καιρός επιστρατεύει για να αναζωογονήσει τη φύση που υπέστη τις συνέπειες του καύσωνα. Ιδιαίτερα την περίοδο του Αυγούστου, σχετικά και τον Σεπτέμβρη. (Να σημειώσω, χαρακτηριστικά, για τον φετινό Οκτώβρη, πως το πρώτο 10ήμερό του, παρουσίασε μια ήμερη ατμόσφαιρα νηνεμίας, χωρίς μποφόρ, ζέστη ή κρύο. Γράφω μέσα Οκτώβρη). Εντυπωσιακή είναι η φθορά της φυλλοβόλου βλάστησης, στο σύνολο της φύσης, που γίνονται χρωματικοί πίνακες, κατά περιοχές με κυρίαρχο χρώμα το κίτρινο, σε διάφορες αποχρώσεις, ακόμη καφετί και κοκκινωπό.

Έχω την ευχέρεια, από το μπαλκόνι μου στην Αρίστη, να παρακολουθώ την εμφάνιση του κίτρινου χρώματος στις εκτεταμένες πλαγιές της κοιλάδας Βοϊδομάτης, στο Δυτ. Ζαγόρι. Φέτος διαπίστωσα την παρουσία του κίτρινου χρώματος, σε πολύ αδύνατη απόχρωση, τις πρώτες μέρες του Σεπτέμβρη.

Στη συνέχεια, με τη ροή των ημερονυκτιών, να ζωηρεύει η απόκρωση, προοδευτικά, να εμφανίζεται το ζωηρό κίτρινο χρώμα προς το τέλος Σεπτέμβρη, αρχές Οκτώβρη.

Με τον προοδευτικό ερχομό του φθινοπώρου η ανθρώπινη ζωή μεταβάλλεται ψυχολογικά και πραγματικά. Η ατμόσφαιρα που διαμορφώνεται, καιρικά με τις πρώτες ψιλοβροχούλες, τον συννεφιασμένο ουρανό και τα παιχνιδάκια του ήλιου, απομακρύνουν τους ανθρώπους από τις καλοκαιρινές αναμνήσεις του Αυγούστου, με τις θερινές ευχάριστες διακοπές τον ζεστό ήλιο, τις αστροστόλιστες νυχτίες με το δροσερό αεράκι τους. Η μετάβαση από το ευχάριστο στο δυσάρεστο, έστω και στο μέτρο μη αρεστό, επιφέρει μια ψυχολογική ταλάντευση προς τη δυσαρέσκεια. Ωστόσο, η ψυχολογική αυτή κατάσταση μετριάζεται και τελικά απομένει μια ανάμνηση, όσο το φθινόπωρο συνεχίζει την πορεία του.

Την περίοδο του φθινοπώρου υπάρχουν ποικίλες -όσες πραγματικές δραστηριότητες, που απασχολούν τους ανθρώπους και συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον τους, δεδομένου ότι οι ποικίλες παραγωγικές δραστηριότητες ξεκινούν από την αρχή κάθε ετήσιου χρόνου, προωθούνται την Άνοιξη και αξιοποιούνται το φθινόπωρο. Πανηγυρικά ξεκινάει η συλλογή των σταφυλιών (ο τρύγος), αξιοποιούνται προοδευτικά οι διάφορες κατηγορίες οπωροκηπευτικών, για να κλείσει ο παραγωγικός κύκλος του Νοέμβρη με το μάζεμα της ελιάς.

Θα μεταφέρω μια παράγραφο, από κείμενο του Γερμανού ποιητή Ράινερ Μαρία Ρίλκε, που επικαλείται το φθινόπωρο.

«Καιρός ήταν, Θεέ μου, το καλοκαίρι ήταν πολύ μεγάλο.

Ρίξε τη σκιά σου στα ηλιακά ρολόγια και στα λιθάδια
άσε τους ανέμους ελεύθερους. Πρόσταξε τα τελευταία φρούτα να ωριμάσουν. Δώσ' τους μια-δύο μέρες νοτιά
ακόμα, σπρώξ' τα στην ολοκλήρωση και οδήγησε την τελευταία αυτή γλύκα μέσα στο ουράνιο κρασί».

Το φθινόπωρο είναι πολυεδρικό. Παρουσιάζει πληθώρα εικόνων από τον φυσικό χώρο, τον ενθουσιώδη ορίζοντα των Σχολείων και τις ξέχωρες θρησκευτικές εορτές: (8/9 Γενέθλιο Θεοτόκου, 14/9 Υψωση Τιμίου Σταυρού (η ονομαστική μου γιορτή), 26/10 Αγίου Δημητρίου, Προστάτη Θεσ/νίκης, 8/11 των Ταξιαρχών και 30/11 του Αγίου Ανδρέα). Πλέον τούτων, υπάρχει κυρίαρχη η Εθνική Επέτειος του 1940, η 28η Οκτωβρίου, το ιστορικό-Εθνικό ΟΧΙ, προς τους Ιταλούς.

Με βάση τα ανωτέρω δεδομένα, δεν θα μπορούσε να απουσιάσει η Λογοτεχνική γραφίδα και η «φτερωτή» ποίηση που αντιπροσωπεύεται με το ποίημα «Φθινόπωρο» του Α. Φωτιάδη, που το αποσπούμε από «Αλφαβητάρι» ΣΤ' Δημοτικού. Όλες οι εποχές του χρόνου, έχουν πρόσβαση στα Αλφαβητάρια του Δημοτικού Σχολείου, επειδή παρουσιάζουν με απλό και γλαφυρό τρόπο τα γνωρίσματα κάθε εποχής, που παρουσιάζουν.

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Η Λίμνη απ' του καλοκαιριού
τη ζέστη διψασμένη
ολημερίς το φίλημα του
σύγγεφου προσμένει
και τα βουνά διψάσανε
και συγγενάκια πιάσανε.

Το πρωτοβρόχι ράντισε το χρώμα, που μυρίζει,
και τ' αγεράκι παίζοντας στη
γη κλωθογυρίζει
τα φύλλα του ζαρώσανε
και τα νερά κρύώσανε.

Και χτίζει ελπίδες ο ζευγάς
στην έρημη σπορά του
και προχωρώντας γελαστά
σιμά στα ζωντανά του
τα λύνει από τα δέντρα του
και παίρνει τη βουκέντρα του.

Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΑΧΗ ΤΗΣ ΓΚΡΑΜΠΑΛΑΣ

(Απόσπασμα από το μακροσκελές, προ ετών, ιστορικό αφήγημα στο περιοδικό ιστορία του στρατηγού Γεωργίου Χ. Κατσιμήτρου, γιου του Μεράρκου Χαράλαμπου Κατσιμήτρου με τίτλο: «ΚΑΛΠΑΚΙ ΤΟ ΒΕΡΝΤΕΝ ΤΟΥ 1940»).

Περί την 8ην νυκτερινήν της 2ας Νοεμβρίου, ιταλικόν τμήμα δυνάμεως διλοχίας μετ' Αλβανών στρατιωτών κατώρθωσε, επωφεληθέν του σκότους και της αραιάς διατάξεως, να ανέλθη αθέατον επί του υψώματος Γκραμπάλα, να αιφνιδιάση τον εκεί λόχον του 111 Τάγματος και να καταλάβη το ύψωμα. Ο ανατραπείς, κατόπιν ολιγολέπτου αγώνος, λόχος απεσύρθη οπίσω. Ο διοικητής του τάγματος, μη διαθέτων ουδεμίαν εφεδρείαν, δεν ηδυνήθη να ενεργήσει άμεσον αντεπίθεσιν. Επειδή η κατάληψις της Γκραμπάλας, δεξιού στηρίγματος της όλης αμυντικής τοποθεσίας, ενείχε ιδιάζουσαν σημασίαν, η μεραρχία διέταξε την ενέργειαν αμέσου νυκτερινής αντεπιθέσεως υπό του 15ου Συντάγματος προς ανακατάληψιν του υψώματος, πριν η ο εχθρός δδραιωθεί ισχυρώς επί αυτού. Η εν τω μεταξύ όμως εκσπάσασα σφοδρά θύελλα μετά βροχής και χαλάζης παρηπόδισε την αντεπίθεσιν αυτήν.

Οπωσδήποτε η νύκτα εκείνη της 2-3 Νοεμβρίου διέρρευσε αγωνιώδης διά τον μέραρχον και το επιτελείον του εν αναμονή της εκδηλώσεως της αντεπιθέσεως.

Περί την 5.30 πρωινήν της 3ης Νοεμβρίου, καθ' ην εκόπασεν η καθ' όλην την νύκτα επιτελήσασα σφοδρά θύελλα, τα τμήματα της αντεπιθέσεως, ο 1ος και 7ος λόχοι, ως και μέρος του ανατραπέντος 10ου λόχου, υπό την διοίκειν του αντισυνταγματάρχου Γ. Κυριαζή, εξώρμησαν άνευ προσπαρασκευής πυροβολικού εις αντεπίθεσιν. Οι διοικηταί λόχων και οι διμοιρίται μετά το παράγγελμα «εμπρός διά της λόγης» ετέθησαν επικεφαλής των τμημάτων και ακολουθούμενοι υπό των ανδρών των, κατώρθωσαν μετά βραχύιν αλλά δραματικόν αγώνα εκ του συστάδην να ανατρέψουν τους Ιταλούς, οι οποίοι εγκατέλειψαν επί τόπου 20 νεκρούς, 6 αιχμαλώτους, 3 πολυβόλα, 4 όπλαπολυβόλα και 7 αιχμαλώτους. Καταμετρήθησαν και 46 Ιταλοί νεκροί.

Αι απώλειαι των ελληνικών τμημάτων ανήλθον εις 9 νεκρούς, μεταξύ των οποίων και ο

τραυματίας και 8 νεκρούς στρατιώτας μας, οι οποίοι, ελθόντες εις χείρας με τον εχθρόν εύρον ηρωικόν θάνατον.

Παρ' όλον ότι τα αποτελέσματα της δράσεως των Ιταλικών μεραρχιών κατά την 5ην Νοεμβρίου υπήρξαν τελείως ασήμαντα, εν τούτοις ο διοικητής του Ιταλικού Σώματος Στρατού απεφάσισε να προβή εις μίαν υστέρησιν προσπάθειαν προς διάσπασιν της τοποθεσίας Καλπακίου εξ ανατολών και προέλασις προς τα Ιωάννινα. Από των πρώτων πρωινών ωρών της 7ης Νοεμβρίου τα δύο συντάγματαπειζικού της «Φερράρα» εξώρμησαν και πάλιν προς κατάληψιν των θρυλικών υψωμάτων Γκραμπάλας και Ασόνισας, υποστηριζόμενα «υπό της εντόνου και θυελλώδους δράσεως του Ιταλικού πυροβολικού», κατά τον στρατηγόν Ρότσι. Τα ιταλικά τμήματα, μανιωδώς επιτεθέμενα, κατώρθωσαν να προσεγγίσουν τας θέσεις των ηρωικών τμημάτων του 15ου Συντάγματος. Τελικώς, αφού εις μάτην επεχείρησαν να ανέλθουν επί των δύο περιμαχητών υψωμάτων, απεσύρθησαν εν σπουδή εις τας βάσεις εξορμήσεώς των. Το 15ον Σύνταγμα Πεζικού αντιμετώπισε νικηφόρως και κατά την ημέραν αυτήν την πείσμονα και επίμονον επίθεσιν του εχθρού. Ακλόνητον υπέστη το διαρκές σφυροκόπημα του ιταλικού πυροβολικού και διετήρησεν απόρητον το τείχος της Ηπείρου. «Η αγρία αντίστασις την οποίαν προέβαλεν ο εχθρός επί του υψώματος 1090», αναφέρει

εις την επίσημον έκθεσιν του ο διοικητής του Ιταλικού Σώματος Στρατού, «δεν επέτρεψεν εις το πεζικόν μας να ανέλθη, διότι παρημποδίζετο ισχυρώς υπό του πυροβολικού και εβάλλετο υπό του πυρός των πολυβόλων».

Μετά την δύσιν όμως του ηλίου διλοχία του 47ου ιταλικού Συντάγματος, επωφελουμένη του βαθυτάτου σκότους, καώρθωσε να θέση και πάλιν πόδα επί των βορείων κλιτύων της Γκραμπάλας και να καταλάβη την νοτίαν κορυφήν. Άμεσος αντεπίθεσιν, ενεργηθείσα την 9ην νυκτερινήν υπό των εκεί τοπικών εφεδριών, άνευ υποστηρίξεως πυροβολικού, δεν επέτυχε την ανακατάληψιν τη Γκραμπάλας. Περὶ το μεσονύκτιον όμως συντονισμένη αντεπίθεσις, ενεργηθείσα υπό δύο λόχων του 15ου Συντάγματος, υπό την διοίκειν του διοικητού του III τάγματος ταγματάρχου Κ. Πανταζή, επέτυχε να ανατρέψη τον αντίπαλον και να ανακαταλάβη τας θέσεις μας, κατόπιν αγώνος εκ του συστάδην διά της λόγης και χειροβομβιδίων. Κατά την αντεπίθεσιν αυτήν διεκρίθησαν οι γενναίοι ανθυπολοχαγοί Μιχ. Βασιλάς και Νικ. Σαρρής, οι οποίοι βραδύτερον έπεσαν ηρωικώς επί του πεδίου της τιμής.

Ο αντίπαλος εγκατέλειπεν επί τόπου 5 όλμους μικρούς, 3 πολυβόλα, 4 όπλαπολυβόλα και 7 αιχμαλώτους. Καταμετρήθησαν και 46 Ιταλοί νεκροί.

Αι απώλειαι του ελληνικού τμήματος ανήλθον εις 9 νεκρούς, μεταξύ των οποίων και ο

ανθυπολοχαγός Νικ. Χατζόπουλος, το ατρόμητο παλληκάρι του 15ου Συντάγματος, και εις 39 τραυματίας.

Την ιδίαν ημέραν, 7ην Νοεμβρίου, κατόπιν της αποτυχούσης πέμπτης, κατά σειράν προσπαθείας των Ιταλών, ο στρατηγός Ρότσι επέιχθη πλέον ότι η διάσπασις της γραμμής Καλπακίου και η προέλασις, εν συνεχεία, προς Ιωάννινα κατέστησαν σκοποί ανεπίτευκτοι. «Εκ της εξελίξεως των επιχειρήσεων των τριών τελευταίων ημερών επείσθη», γράφει εις την έκθεσιν του, «ότι είχαν εμπλακή με το Σώμα Στρατού, εις μίαν ζώνην προστατευομένην από αμυντικόν σύστημα ισχυρώς οργανωμένον εις περιχαράκωμένον στρατόπεδον, με διαδοχικάς αμυντικάς γραμμάς και πολυαριθμούς θέσεις διά το πυροβολικόν, ετοιμασμένας εκ των προτέρων. Διά την εναντίον της ζώνης αυτής επίθεσιν εθεώρουν ανεπαρκείς τας δυνάμεις, τας οποίας είχα εις την διάθεσιν μου».

Και με την πανηγυρικήν ταύτην διαπίστωσιν εκ μέρους του Ιταλού σωματάρχου Ρότσι λήγει η μεγάλη αμυντική μάχη του Καλπακίου.

Μετ' ολίγας ημέρας, συντελεσθείσης της επιστρατεύσεως του ελληνικού στρατού, το Καλπάκι, το Βερντέν του 1940, απετέλεσε το ορμητήριον μιας εκπληκτικής εξορμήσεως, η οποία έφερε τα επιστρατευθέντα ελληνικά τμήματα εις τα πρόθυρα του Τεπελενίου και της Αυλώνας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Χ. ΚΑΤΣΙΜΗΤΡΟΣ
(Επιμέλεια Βασίλη Τζιόβα)

ΣΗΜ. Σ.Ε.: Δεν ξέρουμε αν θα μπορέσουμε να παραβρεθούμε και φέτος όπως κάθε χρόνο, λόγω Κορονοϊού, στην επιμνημόσυνη δέηση του Δήμου, στον Τύμβο της Γκραμπάλας, που η ΙΛΕΖ μαζί με την Ένωση Ζαγορισιών Αθηνών ανήγειρε και εγκαίνιασε τον Αύγουστο του 2003. Ούτως ή άλλως όμως νοερά θα είμαστε εκεί.

Το Δ.Σ. της ΙΛΕΖ

GIANNENA SERVICES
SERVICE ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΩΝ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

GIANNENA SERVICES, η πρώτη εταιρεία στο χώρο λειτουργίας της πολυκατοικίας στην πόλη μας, με συνέπεια και επαγγελματισμό, έχοντας συνεχή λειτουργία μιας επιτυχούς εικοσαετίας με κλιμάδες ευχαριστημένους πελάτες... ΣΑΣ ΠΑΡΕΧΟΥΜΕ:

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΩΝ / ΣΥΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΕΙΣ ΓΙΑ ΟΠΟΙΟΔΗΠΟΤΕ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΑ (υδραυλικό, ηλεκτρολόγο, κλειδαρά, κηπουρό κλπ)

9 Γ. ΣΑΚΚΑ 6-8, - Μ. ΑΓΓΕΛΟΥ 15
2^{ος} ΟΡΟΦΟΣ, ΙΩΑΝΝΙΝΑ
☎ 26510-35300 FAX: 26510-70944
info@giannenaservices.gr

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΜΝΗΜΗΣ ΣΤΟ «ΟΧΙ» ΤΟΥ «40»

Γράφει ο Τσεργιογιάννης Θεόδωρος, Συν/χος Δάσκαλος

Η μνήμη, αυτή η ψυχική ιδιότητα του ανθρώπου, φυλάει τον πραγματικό και πλέον αληθινό πνευματικό θησαυρό κάθε ανθρώπου.

Κάθε τι που συμβαίνει και παύει, γίνεται κτήμα της, και συνέχεια πλουτίζεται από πολλές γνώσεις και γεγονότα που τα χρησιμοποιεί σε δεδομένη στιγμή για οδηγό του μέλλοντος.

Η μνήμη συγκρατεί και διατηρεί τα σπουδαιότερα γεγονότα που οδηγούν σε μεγαλύτερες εξελίξεις κι αλλάζουν και ρυθμίζουν τον ρου της Ιστορίας των λαών.

Η ανάμνηση ιστορικών γεγονότων, είναι η αστείρευτη πηγή ηθικών δυνάμεων, που δημιουργεί το δρόμο του μέλλοντος και την ιστορία για κάθε Έθνος.

Από την ασάλευτη αυτή γέφυρα, πέρασε το θάνατο Ελληνικό πνεύμα, που διά μέσου των αιώνων κατηύγαγε ολόκληρη την ανθρωπότητα. Από την αστείρευτη αυτή πηγή πέρασαν και οι Ελληνικοί Αγώνες και δίδαξαν στις μεταγενέστερες γενεές το θάρρος και την αυταπάληση κι οδήγησαν αυτές προς την δόξαν και το μεγαλείο της Ελληνικής φυλής. Με την ανάμνηση του ενδόξου ελληνικού παρελθόντος εγαλουχήθηκαν οι ελληνικές ψυχές κι έγραψαν σελίδες δόξας στον άνισο αγώνα του «40».

Η ανάμνηση των υπέρ Ελευθερίας αγώνων των αρχαίων Ελλήνων και των ενδόξων αγωνιστών του Βυζαντίου, έδωσαν δύναμη και ακατανίκητη καρτερία κατά τους χρόνους της δουλείας, στους υπόδουλους Έλληνες και προετοίμασαν την Ελληνική Επανάσταση του «21». Στην ανάμνηση του «21» ανέτρεξε και ο ποιητής Κωστής Παλαμάς και προέτρεψε τους Έλληνες «...Να μεθύσουν απ' τ' θάνατο κρασί του «21».

Στην ανάμνηση των Ενδόξων σελίδων της Ελληνικής Ιστορίας εδραιώθηκε και η ψυχή του τότε κυβερνήτη της Ελλάδος, Ιωάννη Μεταξά, κι αντέταξε με σθένος το ηρωικό εκείνο «ΟΧΙ» στον απροσδόκητο εχθρό.

Η θαρραλέα απάντηση του «ΟΧΙ», αφύπνισε το πολεμικό ένστικτο των Ελλήνων και σύσσωμο το Έθνος εκαλείτο ν' αγωνισθεί για το υπέρτατο ιδανικό του ανθρώπου, «τη Λευτεριά».

«ΟΧΙ». Η απλή αυτή λέξη, το νέο μετέωρο της φυλής μας, στάθηκε σε μεγάλο πολυκάντηλο για να φωτίσει άλλη μία φορά την οικουμένη και να γεμίσει τις καρδιές των ανθρώπων της, μ' ελπίδα ασάλευτη, πως η Ελλάδα γίνεται ξανά οδηγήτρια των λαών και θεμελιώτρια ενός καινούργιου πανανθρώπινου χρέους, του χρέους που καλεί όλους να ξανασηλώσουν μέσα τους, την πίστη για ανυποταγή σε κάθε νέο δυνάστη.

Οι ψυχές δέχτηκαν όρθιες το μέγα «ΟΧΙ» στον κατακτητή γιατί ακριβώς αυτό το «ΟΧΙ» το είχε μέσα του, και το έλεγε μυστικά ο ασήμαντος Έλληνας.

Να γιατί η ιδέα νίκησε τη μηχανή. Να γιατί η ηθική νίκησε επιταγές και ατσαλώθηκαν οι καρδιές των Ελλήνων και δυνάμωσαν απ' τη βαθιά επίγνωση, ότι τώρα επιτελούν χρέος ιστορικό και μάχονται για τη λευτεριά της σκέψης του.

Ο Έλληνας αψηφά τον κίνδυνο μπροστά στις αιώνιες και βαθιές ρίζες που διέπουν τη φυλή μας. Ο θάνατος γι' αυτόν είναι χορός είναι τραγούδι είναι κατευώδιο ψυχής, είναι χάρισμα λεβεντιάς, είναι σεμνή περηφάνεια γεμάτη ελληνικό φιλότιμο και έμφυτη αξιοπρέπεια. Είναι το ηθικό κάλλος του Έλληνα, είναι ο ηρωισμός, ο ελληνικός ηρωισμός που δεν συγκρίνεται με κανέναν άλλο.

Ο Έλληνας αντέχει στα μεγάλα χτυπήματα της μοίρας του. Δεν φοβάται τον εχθρό με την πολυτέλεια των πολλών όπλων και συγχρόνων μηχανών.

Αφού λοιπόν η ανάμνηση των κατορθωμάτων των προγόνων μας εγαλούχησε την ελληνική ανδρεία και συνετέλεσε στο να γραφεί το «ΕΠΟΣ του '40», η ανάμνηση αυτή έχει μεγάλη σημασία σήμερα στους νεώτερους Έλληνες και ιδιαίτερα στις κρίσιμες στιγμές που περνάμε.

Τα ηρωικά κατορθώματα του «40» πρέπει να τα ενστερνισθεί η Νέα Ελληνική γενιά και ν' ατενίζει προς αυτά με θάρρος και αυτοπεποίθηση.

Ο Έλληνας διατηρεί ζωηρά στη μνήμη του τα κατορθώματα των προγόνων του, και είναι πάντοτε έτοιμος να ριφθεί εκ νέου, στον αγώνα, εφ' όσον ήθελε παραστεί και πάλι ανάγκη.

ΜΙΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΧΙΛΙΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

(Από το αρχείο του Τσεργιογιάννη-Μπακρού Θεοδώρου, Συντ/χου Διδασκάλου)

Η χρονική περίοδος (10ετία του 1960) συμπίπτει με την οργάνωση των Ζαγοροχωρίων, μετά τον εμφύλιο, αλλά και με την στροφή προς την διατήρηση της πολιτιστικής παράδοσης.

Πολύτιμη μαρτυρία αυτής της στροφής προς την πολιτιστική παράδοση αποτελούν και οι φωτογραφίες στις οποίες επώνυμοι και ανώνυμοι φωτογράφοι «παγίδευσαν»... την ζωή των κατοίκων του «ΖΑΓΟΡΙΟΥ». Αποθανάτισαν όμορφες στιγμές από τα ήθη και έθιμα της καθημερινής ζωής.

Σήμερα, από τις ξεθωριασμένες και λησμονημένες φωτογραφίες, ξεπνάνει μέσα μας, ένας ολόκληρος κόσμος.

Οι φωτογραφίες αυτές, δεν έχουν σκοπό μόνο, την προβολή των χωριών αλλά και την διάσωση μιας σειράς εικόνων διαχρονικής αξίας την ποιότητα ζωής και την διαδρομή της ζωής των «Ζαγορισίων» στις μικρές πατρίδες τους.

Μια τέτοια αναμνηστική φωτογραφία είναι και η παρούσα. Είναι μερικά άτομα, φίλοι και χωριανοί, της «ΧΡΥΣΗΣ ΠΑΡΕΑΣ» των νέων Μονοδενδρίου στις 16-7-1960 ημέρα της Αγίας Παρασκευής. (Πανηγυρίζει το χωριό) μετά τη Θεία Λειτουργία, με «φόντο» τη χαράδρα του Βίκου. (Φωτο- ΖΙΩΤΟΣ ΓΙΑΝΝΕΝΑ) (Όρθιοι από αριστερά) 1)..... ένας φίλος. 2) Αλέκος Κοράκης. 3) Λεάνδρος Καραγιαννίδης 4) Σάββας Θεοδώρου 5) Τάκης Γραβάνης (Δεύτερη σειρά) 6) Κώστας Τσεργιογιάννης-Μπακρός. 7) ... ένας φίλος 8) Κώστας Πανταζής 9) Άγγελος Κίτσος 10) Στέφανος Βάντζος (καθιστοί) 11) Πολυδεύκης Βάντζος 12).... ένας φίλος... και 13) Κρίτων Σκοκίδης.

Η φωτογραφία αυτή, δεν έχει σκοπό την προβολή των προσώπων, αλλά το ξεκίνημα μίας κουβέντας για τα πέρασμά τους στον τόπο τους, μία ανάμνηση, μιαθύμηση για την «χρυσή παρέα» νέων Μονοδενδρίου.

Θόδωρος

Πέτρα με πέτρα – Πώς κτίστηκαν τα σχολεία στο Ζαγόρι πριν 100 χρόνια

Όποιος μύστης της ιστορίας του τόπου του «τσαλαβουτά» στα μυστικά της, δεν μπορεί παρά να υποκλίνεται στους ανθρώπους της Ηπείρου που με μηδαμινά μέσα δημιούργησαν την πολιτισμική Άνοιξη του Ζαγορίου και συνετέλεσαν στην άνθηση της Παιδείας στην περιοχή.

Τα αγροτικά διδαστήρια του Ζαγορίου χτίστηκαν με την πέτρα του τόπου τους. Στα κονιάματα και στα υπόλοιπα μίγματα των υλικών που βοήθησαν να στερωθούν οι πέτρες των σχολείων, βρίσκονται σε ισόποσες αναλογίες το κρυστάλλινο νερό των πηγών και ο ζεστός ιδρώτας των κατοίκων της.

Πήραν μόνοι τους τις βαριοπούλες, τους κασμάδες και τα καλέμια και ξεριζώσαν τη γκρίζα και καφετιά πέτρα. Κουβάλησαν στις πλάτες τους το χαρμάνι και τις πέτρες και φιλοξένησαν στα σπίτια τους πετράδες και κομπανίες μαστόρων.

Συνεισφορά των κατοίκων και των αποδήμων

Τα οικονομικά μέσα των κοινοτήτων ήταν πενιχρά, τα υλικά αγαθά που είχαν στη διάθεσή τους οι οικογένειες ήταν ελάχιστα. Αυτό όμως που πραγματικά περίσσευε, ήταν η διάθεση να προσφέρουν προσωπική εργασία και να εργαστούν συλλογικά. Έχτισαν λοιπόν τα σχολεία τους στο κέντρο του χωριού, δίπλα από τις πλατείες τους, στον προαύλιο χώρο των εκκλησιών τους ή πάνω σ' ένα λόφο με τα παράθυρά τους να κοιτάζουν την ανατολή. Όπως τα μπουμπουκία χρειάζονταν φως και ζέση για να ανθίσουν, έτσι και οι μικροί μαθητές μάζευαν τον ήλιο μέσα από τα μεγάλα μακρόστερνα παράθυρα των σχολείων τους.

Πίσω από τα ίδια τζάμια, πίστευαν πως θα δουν κάποια μέρα να επιστρέφουν και οι ξενιτεμένοι τους, μεσοστρατίς καμαρωτοί και περήφανοι.

Ακόμα όμως κι αν οι μαθητές βιάζονταν να βάλουν στο παρμύθι το δικό τους τέλος, ακόμα κι αν ο ταχυδρόμος ξεχνούσε τα γράμματα και δεν ανηφόριζε συχνά το δρόμο μέχρι τα καφενεία του χωριού, οι άνθρωποι αυτοί, σκορπισμένοι σε κάθε γωνιά της γης, φύλαξαν τον τόπο τους βαθιά μέσα στην ψυχή τους. Μετάναστες στην Αμερική, έμποροι και ταξιδευτές στη Βαλκανική και στα πολύβουα λιμάνια της Ευρώπης, της Μαύρης Θάλασσας και της Αιγύπτου προσέφεραν τα απαραίτητα οικονομικά μέσα.

Φιλογενείς Ζαγορίσιοι της διασποράς, μέσα από τις κάθε είδους παροχές τους, εκδήλωσαν σε όλη τη διάρκεια του 19ου και του 20ού αιώνα αυτή την ευεργετική προς την παιδεία διάθεση, αναπληρώνοντας ως ένα βαθμό το έλλειμμα της πολιτείας.

Τρία από τα κληροδοτήματα που ξεχωρίζουν στο Ζαγόρι είναι το Νηπιακό Επιμελητήριο Μελά, το Κληροδότημα Μιχαήλ Αναγνωστόπουλου στο Πάπιγκο και η Θωμαΐδειος Σχολή στα Άνω Ραβένια.

Μετά την απελευθέρωση

Κομβικό σημείο για τα διδαστήρια του Ζαγορίου και, γενικότερα, των Ιωαννίνων αποτελεί η απελευθέρωση από τον οθωμανικό ζυγό. Λίγο μετά την απελευθέρωση των Ιωαννίνων, σημαντική πηγή για τη διδακτική κατάσταση σε 27 από τα χωριά του Ζαγορίου, αποτελεί η Έκθεση του Επιθεωρητή Αλέξανδρου Καθάριου. Σύμφωνα με αυτή, από τα καλύτερα σχολικά κτίρια ήταν το νεότευκτο διδαστήριο της Λαϊστας, στο οποίο στεγαζόνταν το Ελληνικό, το Δημοτικό σχολείο και το Νηπιαγωγείο, η «Πασχάλειος Σχολή» στο Καπέσοβο, η οποία είχε γίνει σύμφωνα με τους κανόνες της υγιεινής και της παιδαγωγικής, τα σχολεία στο Μονοδένδρι και στα Άνω Σου-

δενά, καθώς και το Παρθεναγωγείο στα Κάτω Σουδενά. Όλα τα οικήματα ήταν κοινοτικά, εκτός από το Δημοτικό σχολείο αρρένων και το Παρθεναγωγείο στη Βωβούσα, τα οποία λειτουργούσαν σε ιδιωτικές οικίες.

Κατά τη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, υπήρ-

Του Ηλία Γιάτσιου(*)

χαν αξεπέραστα εμπόδια: επιστράτευση, έλλειψη μαστόρων, παντελής έλλειψη οικονομικών πόρων.

Ένα από τα πιο πιεστικά ζητήματα ήταν η αποκατάσταση των σχολείων που είτε είχαν καεί στον πόλεμο του 1912 είτε είχαν υποστεί μεγάλες φθορές από αμέλεια.

Από τις Εκθέσεις Επιθεωρήσεως των σχολικών ετών 1919-1923 προκύπτει ότι τα διδαστήρια που είχαν πυρποληθεί κατά τον πόλεμο βρίσκονταν στο Μακρίνο, στο Τσερνέσι και στην κοινότητα Σκαμνελίου, η «Σαϊτζαία Σχολή».

Για την κοινότητα Μακρινού αναφέρεται, επίσης, ότι διέθετε μέχρι το 1912 λαμπρό διδαστήριο. Δυσκολίες υπήρχαν και στο Γρεβενίτι, καθώς η εγκατάσταση σε καταλληλότερο οίκημα ήταν δύσκολη, διότι πολλές οικίες του χωριού, μεταξύ των οποίων και το μεγάλο διδαστήριο, είχαν πυρποληθεί από τους Τούρκους το 1912.

Ακόμη, το δημοτικό σχολείο Δοβρινόβου διέθετε καταλληλότατο διδαστήριο με τις επισκευές που είχαν γίνει το 1915, αλλά αποτεφρώθηκε κατά τον Ιανουάριο του 1918 εξαιτίας της απροσεξίας της υπηρεσίας του σχολείου και έκτοτε στεγαζόταν σε στενόχωρο δωμάτιο. Επίσης, το διδαστήριο της Καλωτάς είχε αποτεφρωθεί μαζί με όλα τα σχολικά έπιπλα και τις αποσκευές του δασκάλου τον Φεβρουάριο του 1920.

Νέα διδαστήρια στις απαρχές του Μεσοπολέμου

Ωστόσο, παρά τις αντίξοες και σκληρές συνθήκες που επικρατούσαν στο Ζαγόρι στις απαρχές του Μεσοπολέμου, ανεγέρθηκαν νέα διδαστήρια και έγιναν σοβαρές επισκευές και μεταρρυθμίσεις. Το σχολικό έτος 1919-1920 υπήρχαν στην περιφέρεια Ζαγορίου 68 δημοτικά και σχολεία και νηπιαγωγεία. Αναφορικά με την καταλληλότητά τους, ο Επιθεωρητής τα διακρίνει σε πέντε κατηγορίες: 6 άριστα, 17 κατάλληλα, 19 ανεκτά, 6 ακατάλληλα και 9 εντελώς ακατάλληλα, τα οποία χρειάζονταν επισκευή, για να καταστούν κάποια από αυτά ανεκτά και κάποια κατάλληλα.

Το χρονικό διάστημα 1918-1923 ανεγέρθηκαν δύο διτάξια σχολεία, στο Αληζώτ-Τσιφλίκ και στην Καλωτά, τέθηκε ο θεμέλιος λίθος στο διτάξιο Τσερνεσίου, με δαπάνες του ευεργέτη Β. Παπαγιάννη και ανοικοδομήθηκε το σχολείο Δοβρινόβου. Όμως, το διάβασμα στην ιστορία, θα συνεχιστεί... Άλλωστε αυτός ο τόπος που μας γέννησε πάντα συνεχίζει την ψυχή μας κι έχουμε ρητή υποχρέωση να διατηρούμε νωπές τις μνήμες και την ιστορία.

Κάτι που υπόσχομαι να κάνω...

Στο Ζαγόρι σήμερα, δεν λειτουργεί ούτε ένα απ' τα σχολεία αυτά. Σημεία των καιρών!!!

* Ο Ηλίας Γιάτσιος είναι πρόεδρος ΕΕΤΑΑ, Δικηγόρος

**ANNA ΣΟΛ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
- ΛΑΠΠΑ**

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ

ΑΡΧΕΙΟ ΘΩΜΑ ΛΕΚΚΟΥ

**ΧΡ. ΠΑΤΣΗ 6 (ΠΛ. ΠΑΡΓΗΣ)
ΙΩΑΝΝΙΝΑ**

ΤΗΛ./FAX 26515 54414

KIN. 6977035045

e-mail: anna.kost96@yahoo.gr

Δημήτρη Μπονόβα

«Νυχτερινή Ελεγεία»

Ποιητική συλλογή

Γράφει η Ελένη Οικονομίδου-Δούβλη

Πραγματική έκπληξη η «Νυχτερινή Ελεγεία»! Πρόκειται για τη νέα ποιητική συλλογή του Δημήτρη Μπονόβα από τους Ασπραγγέλους Ζαγορίου. Ο νεαρός Ζαγορίσιος ποιητής γιος του δασκάλου Χάρη Μπονόβα αποκαλύπτεται σαν ένας ευαίσθητος δημιουργός.

Κρατώ στα χέρια μου την πρώτη προσωπική συλλογή του. Δανείζομαι το βιογραφικό του για τη γνωριμία. Απόφοιτος του ΑΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας στο τμήμα Μηχανικών Η/Υ και του Ηπειρωτικού Ωδείου «Τσακάλωφ», κατέχει τρία πτυχία θεωρητικών (θεωρία, Αντί-στιξη-φυγή) παίζει και πιάνο. Εκτός από τις δυο αυτές μεγάλες αγάπες του άρχισε να γράφει. Ποιήματά του υπάρχουν σε αρκετές ομαδικές συλλογές, αρθρογραφεί στο καλλιτεχνικό site «Θεματοφύλακες Λόγω Τεχνών» και πολλά άλλα.

«Πάντα μου άρεσε να γράφω, εξομολογείται, ήταν ένας τρόπος να εκφραστώ πιο εύκολα...».

Σε αποπλίζει η ειλικρίνεια κι η ευαισθησία του καθώς γράφει ασταμάτητα απ' το περίσσευμα της ψυχής του.

Τη συλλογή του χωρίζει σε δύο μέρη: «Γενικά» και ακολουθούν τα «Ερωτικά», 19+11, 30 ποιήματα.

Μεστός ο στίχος του, μας εκπλήσσει με την αρτιότητά του.

Σε μια σιωπή ακούμπησα τα

«θέλω» μου τα «πρέπει» μου φορτίο δυσβάσταχτο Γολγοθάς οι λέξεις...

Κι αλλού...

Σε ανοιχτό διάλογο με τη θλίψη εδώ και χρόνια.

— «Από μικρό παιδί σκότωνα στιγμές...»

— «Από μικρό παιδί σπαταλούσα το αύριο...»

— «Πλοίο ακυβέρνητο τώρα οι σκέψεις μου».

Σε παρασύρει ο στίχος του, λυρικός σίγουρα, όσο και μελαγχολικός.

— «Εσύ φτιαγμένος για τα μεγάλα

μα βυθισμένος στα μικρά...».

— «Σε πολιτείες σκοτεινές τα όνειρα δεν ζούνε».

Και στα ερωτικά του η ίδια μελαγχολία.

— «Τα πιο μεγάλα σ' αγαπώ/ήτανε ψεύτικα

οι πιο μεγάλες σου αλήθειες, χαρτί καμένο...»

Αξίζει πράγματι η γνωριμία με τον νεαρό δημιουργό. Είμαι σίγουρα Δημήτρη μου πως γρήγορα θα σιγοτραγουδήσουμε τους στίχους σου. Θερμά συγχαρητήρια. Σ' ευχαριστώ για τις στιγμές που μου χάρισες, διαβάζοντάς το.

Καλοτάξιδο το βιβλίο σου. Καλή τύχη στις ευαισθησίες σου, να βρουν λιμάνι απάνεμο ν' αράξουν...

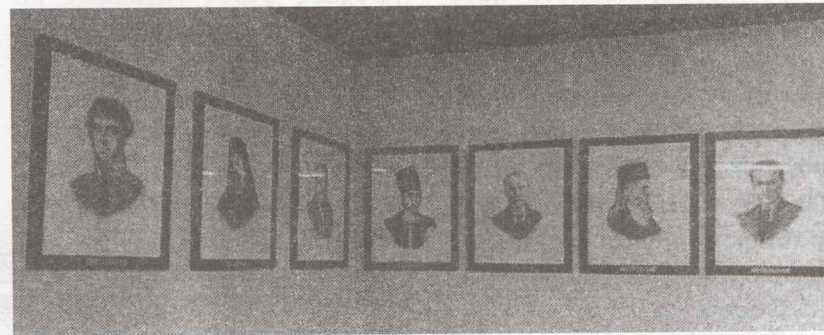
Μεγάλες Ζαγορίσιες μορφές κοσμούν το Δημαρχείο Ζαγορίου

Ελένη Οικονομίδου - Δούβλη

Και ξαφνικά η ψυχρή και τυπική αίθουσα συνεδριάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Ζαγορίου άλλαξε όψη. Τόσο που νομίζεις ότι βρίσκεσαι σε άλλο τόπο κι άλλο χρόνο.

Αιτία η τοποθέτηση στους χώρους του δεκαοχτώ πορτρέτων επιφανών Ζαγορίσιων προσωπικοτήτων, που στο πέρασμα του χρόνου διακρίθηκαν κι άφησαν έργο σπουδαίο και μεγάλο, χάρις στην πρωτοβουλία και την ευαισθησία του αντιδημάρχου πολιτισμού και τουρισμού κ. Ιωάννη Τσαπάρη.

Πρόκειται για τους Μιχαήλ Αναγνωστόπουλο από το Πάπιγκο, Μεθόδιο Ανθρακίτη από την Καμνιά (Ανθρακίτη). Νεόφυτο Δούκα και Ιωάννη Λαμπριδίη από τα Άνω Πεδινά, Γεώργιο και Μάνθο Ριζάρη από το Μονοδένδρι, Σίμωνα Σίνα από το Σκαμνέλι, Αναστάσιο Τσούφλη από το Τσπετέλοβο, Ευστάθιο Σκάρπα, Βράνο Βουζάνη και Λεάνδρο Βρανούση από το Γρεβενίτι, Γεώργιο Γεννάδιο από τα Δολιανά, Κων/νο Γκωλέτση από τους Ασπραγγέλους, Νικόλαο Ζωΐδη από τη Δόλιανη, Νούτσο Καραμεσίνη και Πασχάλη Παύλο απ' το Καπέσοβο, Κων/νο Λαζαρίδη απ' το Κουκούλι, Ιωάννη Σαραλή απ' την Αρίστη.

Και επιλέχθηκαν αυτοί και πολλοί άλλοι εξέχοντες Ζαγορίσιοι που καρτερούν, για την ευεργεσία, την λογιολύπη την ενασχόλησή τους με τις επιστήμες, τα γράμματα, το εμπόριο καθώς έγιναν γνωστοί όχι μόνο στην πατρίδα τους αλλά και ευρύτερα.

Μέχρι τώρα έμεναν θαμμένοι στη λήθη σιωπηλοί, και σχεδόν άγνωστοι και μόνο οι προτομές που έστησε η φιλογονία μερικών ευαίσθητων σε κάθε χωριό μαρτυρούσαν την ύπαρξη και την προσφορά τους χωρίς καλά καλά να το γνωρίζουν οι πολλοί.

Και είναι απορίας άξιο, πως δεν βρέθηκε κανείς μια ζωή από τους υπεύθυνους να δώ μια τιμητική θέση στις εξέχουσες αυτές μορφές, αφού συνηθίζεται οι αίθουσες των Σχολείων, των ιδρυμάτων, των Δήμων να κοσμούν τους τοίχους με τις προσωπογραφίες επιφανών ανδρών και γυναικών που επιβάλλονται με την αρχοντιά της ψυχής, την ευεργεσία, την αγνή και άδοξη αγάπη για τον τόπο, τη φιλοπατρία γενικά.

Από τώρα και στο εξής θα στολίζουν και το δικό μας Δημαρχείο και το χρωστάμε στο μεράκι ενός νέου άντρα που σκέφτηκε κι αποφάσισε να κάνει το αυτόνομο, το πρέπει, το καθήκον σ' ένα τόπο που δημιούργησε μοναδικό πολιτισμό έτσι για να μην ξεχνάμε «τι είχαμε, τι έχουμε και τί μας πρέπει».

Στο εξής οι ψυχές τους νοερά θα παραστέκουν, θα νουθετούν, θα δείχνουν το δρόμο, θα διδάσκουν, αλλά και θα ελέγχουν με τη σιωπηλή παρουσία τους, την ευθύνη και την ανιδιοτέλεια σε κάθε πράξη και απόφαση των υπευθύνων.

Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια και κάθε έπαινος, όσο και ευχαριστίες στον κ. Τσαπάρη που συνέλαβε την ιδέα αλλά και κουράστηκε να την υλοποιήσει με κόπο και θυσίες και κόστος μέσω της πάντοτε εύστοχης Ριζαρείου Σχολής. Σε χρόνους χαλεπούς, για άλλη μια φορά το Ριζαρείο ίδρυμα, δίνει το παρόν της διαχρονικής φιλογενιάς του με τη μεσολάβηση ενός άξιου σημερινού Ζαγορίσιου. Εύγε!

Τα πορτρέτα των προσωπογραφιών φιλοτέχνησε ο ζωγράφος και χαράκτης Γεώργιος Τσούμπος.

Βιβλιοπαρουσίαση

Ελένης Οικονομίδου-Δούβλη

«Μι του μάτ' κι μι του πλόχειρου»

Η Ελένη μετά τις «Πασκαλομάνσις» το 2005 και τον «Ζαγορίσιο γάμο» το 2014, ανέβηκε πολλά σκαλοπάτια και έχει ν' ανεβεί κι άλλα για το μέλλον. Άλλωστε έχει καθημερινή προπόνηση γράφοντας στις στήλες του «Πρωινού Λόγου» και στο περιοδικό «Το Ζαγόρι μας». Στο βιογραφικό της μας πληροφορεί ότι «καρτερούν να δημοσιευθούν αρκετές συλλογές με θέματα πάντα απ' το αγαπημένο της Ζαγόρι, τη «μεγάλη έγνοια της».

Αρχές Σεπτεμβρίου 2020 κυκλοφόρησε το νέο βιβλίο της με τίτλο «ΜΙ ΤΟΥ ΜΑΤ' ΚΙ ΜΙ ΤΟΥ ΠΛΟΧΕΙΡΟΥ». Διαστάσεις 20Χ29 και σελίδες 214. Η ύλη κατανέμεται τέλεια σε ξεχωριστές ενότητες και η γλώσσα κατανοητή και στον πλέον αδαή. Στο ακριβό χαρτί αποτυπώνονται ολοκάθαρα τα κείμενα, αλλά ακόμα ξεκάθαρα οι παλιές ασπρόμαυρες φωτογραφίες και νέες έγχρωμες. Δύσκολη επιλογή οι φωτογραφίες, όμως είναι κατάλληλα τοποθετημένες στα αντίστοιχα κείμενα. Είναι φωτογραφίες απ' όλο το Ζαγόρι. Το βιβλίο εκδόθηκε με δαπάνη του Δήμου Ζαγορίου και προλογίζεται από τον αντιδημάρχο

κ. Ιωάννη Τσαπάρη. Τυπώθηκε από τις «Γραφικές Τέχνες εκδόσεις Θεοδωρίδη». Το βιβλιοτετράδιο συνοδεύεται από cd με σπάνιες αυθεντικές μαρτυρίες και τραγούδια γυναικών σε Ζαγορίσιο γλωσσικό ιδίωμα.

Η ξαδέρφη Ελένη μου χάρισε το βιβλίο της και την ευχαριστώ ιδιαίτερα. Αποτελεί κόσμημα στην βιβλιοθήκη μου και ερέθισμα στον τερψιλαργγίό μου. Προτιμώ την μπατσαριά και όχι μπριζόλα και τραχανά αντί πίτσας. Το βιβλιοτετράδιο της Ελένης θα δουλέψει για το μέλλον σε καθημερινή βάση.

Στην πρώτη ενότητα η παράδοση και η μαγειρική, λίγη ιστορία και η γυναίκα στη Ζαγορίσια κοινωνία.

Στην δεύτερη ενότητα το Ζαγορίσιο νοικοκυριό, η διατροφή στο Ζαγόρι, το Ζαγορίσιο μαγειριό και η διατήρηση των τροφίμων.

Στην τρίτη ενότητα οι τρόποι μαγειρέματος, το μέτρο στη μαγειρική (μι του μάτ' κι μι του πλόχειρου), το γάλα, το λάδι, τα λαχανικά, τα όσπρια, το κρασί, το κρέας, τα αυγά, τα γλυκά, ο καφές κ.λ.π.

Ξεχωριστή ενότητα οι Ζαγορίσιες πίτες με τ' όνομά τους. Η πίτα, «η αρχόντισσα του Ζαγορίσιου τραπέζιου». Γράφει η Ελένη: «Είναι

το φαγητό της ανάγκης, αλλά και της εξυπνάδας, της εφευρετικότητας, της αγάπης για την οικογένεια. Είναι η γνήσια μορφή του Ζαγορίσιου πολιτισμού, που γεννήθηκε κι έγινε ξακουστή στο Ζαγόρι από τη Ζαγορίσια γυναίκα, και δεν είναι φερμένη από τα ξένα. Είναι η επιθυμία του ανθρώπου για καλή ζωή».

Στις παραπάνω ενότητες καταχωρούνται επώνυμα συνταγές και μαρτυρίες Ζαγορίσιων γυναικών στην Ζαγορίσια γιοπιολαλιά. Διάσπαρτα αρκετά τραγούδια για την μαγειρική και τις τροφές. Το βιβλιοτετράδιο τελειώνει με βιβλιογραφία και την προμήθεια του φωτογραφικού υλικού.

Ζαγορίσιες, προμηθευτείτε το βιβλίο της Ελένης και θα νιώσετε περήφανες.

Ζαγορίσιοι, είναι καιρός να δωρήσετε το βιβλίο της Ελένης στις γυναίκες σας, τις αδερφές σας, τις φίλες σας.

Είναι δεδομένο ότι το βιβλιοτετράδιο της Ελένης Οικονομίδου-Δούβλη θα είναι καλοτάξιδο, το αξίζει.

Ευχαριστώ για το πολύτιμο δώρο και σ' άλλα με υγεία.

Απόστολος Ντιναλέξης

«Βιβλιοτετράδιο» της Ελένης

Ξεφυλλίζοντας το πλούσιο, καλαίσθητο και αξιόλογο βιβλίο (Βιβλιοτετράδιο το λέει η ίδια), τελευταίο πόνημα της αγαπητής Ελένης, ένιωσα να με γεμίζουν ανάμεικτα τα συναισθήματά.

Χάρηκα πολύ την καλή και φροντισμένη δουλειά, τις ωραίες φωτογραφίες, τα καλογραμμένα κείμενα (πρόλογος, επίλογος, μαρτυρίες κλπ.) που συνοδεύουν το κύριο θέμα του βιβλίου που είναι το διατροφικό και η Ζαγορίσια μαγειρική. Δεν θ' αναφερθώ σ' αυτά (παράπλευρα ο Λάκης τα λέει καλύτερα) αλλά η διατροφή ενός λαού είναι πράγματι βασικό στοιχείο της παράδοσης και του πολιτισμού ενός τόπου.

Όμως τη χαρά που ένιωσα περιδιαβάζοντας τις σελίδες του βιβλίου, τη διαδέχτηκε μια ανειπωτή θλίψη. Ένιωσα εκείνη τη θλίψη και την οδύνη που νιώθω πάντα σε πικρές στιγμές, σαν εκείνες που με γεμίζουν στην τελετή ανακομιδής των οστών αγαπημένων προσώπων (και λόγω ηλικίας ένιωσα πολλές τέτοιες στιγμές).

Περπατώντας ανάμεσα στα σοκάκια της μνήμης της Ελένης, ένιωσα εξουθενωμένος από την εναπόληση ενός κόσμου που δεν υπάρχει πια και που δεν πρόκειται πια να γυρίσει.

Ευχαριστώ την Ελένη για όσα νοερά ξανάχρησα και ένιωσα διαβάζοντας το ωραίο βιβλίο της. Την ευχαριστώ και για τη χαρά και για τη θλίψη και για τη νοσταλγία, αλλά και για το θυμό που ένιωσα και με γεμίζει η κατάληξη ενός κόσμου κι ενός τόπου που δεν το αξίζει.

Η Ελένη ξέρει να γράφει και να συγκινεί! Είναι κι αυτή όπως κι εγώ ένας απ' αυτούς που πρόκαναν να ζήσουν έστω και στο ξεψύχισμα του κόσμου, του κόσμου της νιότης μας και της νιότης του Ζαγορίου.

Σ' ευχαριστώ Ελένη για όλα αυτά.

Βασίλης Τζιόβας

ΛΑΜΠΡΙΝΗ ΑΡ. ΣΤΑΜΟΥ

ΤΑ ΟΝΕΙΡΑ ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΜΠΟΥΝ ΣΕ ΚΑΡΑΝΤΙΝΑ

[Τίτλος βίντεο-ταινίας μικρού μήκους του σκηνοθέτη-φωτογράφου Άρη Κατσιγιάννη, εμπνευσμένης από τη μαγεία της χώρας μας]

«ΤΑ ΤΖΟΥΜΕΡΚΙΩΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

Και φέτος όπως κάθε χρονιά ο φίλος μας και παλιό μέλος του ΚΕΖ (Κέντρο Ερευνών Ζαγορίου) Θανάσης Μπαζούκας μας έφερε στα γραφεία της ΙΛΕΖ (Ιστορική Λαογραφική Εταιρεία Ζαγορίου) την ετήσια έκδοση της ΙΛΕΤ (Ιστορική Λαογραφική Εταιρεία Τζουμέρκων) «ΤΑ ΤΖΟΥΜΕΡΚΙΩΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ».

Μια έκδοση πολύ φροντισμένη και με αξιόλογα κείμενα, αξιόλογων Τζουμερκιωτών, από την ιστορία, τη λαογραφία και την παράδοση της ιστορικής περιοχής.

Εκφράζοντας τη χαρά και τις ευχαριστίες μας αναδημοσιεύουμε ένα από τα κείμενα της έκδοσης, το ωραίο γραπτό της πρόεδρου της ΙΛΕΤ Λαμπρινής Στάμου: «Τα όνειρα δεν μπορούν να μπουν σε καραντίνα».

Χαρήκαμε ακόμη και συχαίρουμε τον Περιφερειάρχη μας κ. Αλέξανδρο Καχριμάνη για τη στήριξη και συμβολή στην έκδοσή τους.

«Το Ζαγόρι μας» με ζωή και προσφορά 42 ολόκληρων χρόνων που τώρα βιώνει οξύ υπαρξιακό πρόβλημα και κινδυνεύει να κλείσει, λόγω οικονομικών δυσκολιών εκτιμά ιδιαίτερα τέτοιες ενέργειες και συνδρομές.

«Το Ζαγόρι μας»

μας είναι πλέον ένα «μικρό χωριό»— μας ανάγκασε να μπούμε στο σπίτι μας, να σφαλίσουμε τις πόρτες μας σε κάθε είδους επαφές και εξόδους και να αντομετωπίσουμε τη ζωή... αλλιώς!

Αναγκαστήκαμε να στερηθούμε πράγματα που θεωρούσαμε «εκ των ων ουκ άνευ» για την καθημερινότητά μας, και ελπίζω να αντιληφθήκαμε ποια πραγματικά αξίζουν από αυτά, όπως η αγκαλιά των γονιών μας, το χάδι των εγγονών μας, το φιλί των αδελφών μας!

Οι νεότεροι ανησύχησαν και νοιάστηκαν για την υγεία των γονέων, των παππούδων τους και των ευπαθών συγγενών και φίλων, φρόντισαν να είναι κοντά τους με όλους τους τρόπους που προσφέρει η τεχνολογία και, γενικώς, υπήρξε μια παρηγορητική και πολλά υποσχόμενη τάση αλληλεγγύης και ανθρωπιάς, ακόμη και απέναντι σε αν-

θρώπους που δεν γνωρίζαμε ή τους προσπερνούσαμε, μολοντί ζούσαμε δίπλα τους και την οποία εύχομαι να διατηρήσουμε εφεξής.

Ο κίνδυνος όμως δεν φαίνεται να πέρασε, μολοντί αρχίσαμε να μπαίνουμε προσεκτικά στους παλιούς μας ρυθμούς ζωής. Αισθανόμαστε μπερδεμένοι και διστακτικοί σε κάθε μας κίνηση. Το φετινό καλοκαίρι προσδοκούμε να είναι καλό για όλους, όμως σίγουρα θα είναι διαφορετικό από τα προηγούμενα. Οι μετακινήσεις θα είναι πιο δύσκολες και ίσως να μην τα καταφέρουμε όλοι να βρεθούμε στα Τζουμέρκα!

Η ανάγκη για προστασία των μελών μας, μας οδηγεί στην αναστολή των θερινών εκδηλώσεων, ακόμη και της Γ.Σ., για την αποφυγή συγχρωτισμού.

Ελπίζουμε και ευχόμαστε να είμαστε ΟΛΟΙ εκεί του

χρόνου, διατηρώντας άσβεστη τη λαχτάρα της αντάμωσης, μαζί με τη φλόγα της αγάπης μας για τα χωριά μας! Μέχρι τότε, ας προσέχουμε τους εαυτούς μας και τους γύρω μας και ας ονειρευόμαστε τα επόμενα πολλά καλοκαίρια, ανέμελα, χαρούμενα και δροσερά στα Τζουμερκοχώρια!

Μια παράπλευρη απώλεια της πανδημίας, την οποία και θα φέραμε βαρέως, θα ήταν η αδυναμία έκδοσης του ετήσιου τεύχους των «Τζουμερκιώτικων Χρονικών». Και αυτό θα συνέβαινε, αν **τα μέλη και οι φίλοι μας** δεν ανταποκρίνονταν τόσο πρόθυμα και δεν μας τροφοδοτούσαν και πάλι με τα ενδιαφέροντα άρθρα τους.

Ευτυχώς, ο φόβος φαίνεται πως δεν μας παρέλυσε, αντίθετα μας κινητοποίησε και, ενδεχομένως, θέλοντας να τον ξεорκίσουμε, το τολμήσαμε! Καταφέραμε, λοιπόν να εκδώσουμε —και εν μέσω πανδημίας— το τεύχος των «**Τζουμερκιώτικων Χρονικών**»! Τους ευχαριστούμε πολύ όλους. Όπως ευχαριστούμε θερμά την **Περιφέρεια Ηπείρου**, η οποία, παρά τις —ομολογουμένως— δύσκολες συνθήκες, χρηματοδότησε και φέτος την έκδοση του τεύχους! Έτσι, θα έχουμε τη παρηγοριά και την αίσθηση, ξεφυλλίζοντάς το, ότι επικοινωνούμε και, ενώ, για το καλό όλων μας θα προσπαθήσουμε να κρατήσουμε τις αποστάσεις, ένα είναι βέβαιο: οι σκέψεις μας θα συναντιούνται στα Τζουμέρκα!

Ο ΒΙΟΛΙΣΤΗΣ ΤΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΨΑΛΗΣ ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΕΙΤΑΙ

Τα Τακούτσια και η ιστορία τους στο Ζαγόρι

Εισαγωγικά: Ήταν μια μέρα, εκεί προς το τέλος της δεκαετίας του '70, όταν σε μια συνάντησή μας στο στέκι μας, εμάς των Κάτω Σουδενιωτών (το υποδηματοποιείο του αείμνηστου Κώστα Φωτέτσιου στην οδό Ανεξαρτησίας), ο Κώστας, η ψυχή της φημισμένης Δημοτικής Ζαγορίας Κομπανίας, μου ενεχείρισε εμπιστευτικά το παρακάτω βιογραφικό κατάλοπό του, με την αυστηρή προειδοποίησή του να μην προσθέσω τίποτε παραπάνω, επειδή πολλές φορές τον πείραζα για κάποια... «μικροαμαρτήματά» του για τα «μεράκια» του, με την απειλή ότι θα με καταραστεί από τον τάφο του.

Ο Κώστας δεν γλεντούσε τους άλλους μόνο, ήταν ο ίδιος γλεντζές κι όταν εβλεπε να χορεύει κάποια «νταλιάνα», όπως έλεγε, χτυπώντας όρθιος το βιολί του φώναζε: «κόψε με Θε μου, κόψε με Αη-Θανάση μου» (η εκκλησία που στην πλατεία της γίνονταν το πανηγύρι μας).

Αείμνηστε και αξέχαστε Κώστα, σεβάστηκα απόλυτα την απειλή σου και δημοσιεύω αυτούσια και απείραχτα όσα γράφεις.

Να είσαι Κώστα καλά, εκεί στον κόσμο των αγγέλων και ρίξε και καμιά γυροβολία με όλους όσους βρεις (αν τους βρεις) και γλέντησε μαζί τους όπως τότε!!!

Βασίλης Τζιόβας

κούτσια προήρχετο επειδή εγώ και ο Σπύρος είμασταν του Τάκη παιδιά, πολύ μικρά δηλαδή και του Τάκη τα μικρά και έμεινε ο τίτλος ΤΑΚΟΥΤΣΙΑ και μας λένε Τακούτσια. Εφόσον γινήκαμε πολύ καλοί το Νίνο και τους Γκανάδες δεν τους ήθελαν τους φέραμαν μεγάλη αντίπραξη στα καλά τότες πανηγύρια δεκαπενταύγουστο Βίτσα, Τσεπέλοβο, Ασπράγγελο, Αγία Παρασκευή, Μονοδένδρι, Σκαμνέλι. Αιλιό Καπέσοβο, Παλιορή, Βραδέτο, Αγία Τριάδα, Μπουλτοπή, Αϊγιάννη Ρογκοβό που πηγαίνουν οι Γκανάδες Μπεκάρης Νίνος Μανούσης πηγαίναμεν κι' εμείς. Επειδή τότες τόσο μας αγαπούσαν όπου γινότανε κόματα διά να παίξωμεν κι' εμείς, αλλά ας είναι ελαφρύ το χέμα του Αειμνήστου Τάκη Γκράτζιου, Αλέκου Τσιάντη, Αδ/φών Σαρηγιάννη, Παντελή Τσέπη όπου τότες για μας ο Τάκη Γκράτζιος έκαναν τσακμούς με δαρμούς διά να υποστηρίξουν εμάς στα Σουδενα στο Βραδέτο κ.τ.λ. Ιδίως ο Αλέκος Τσιάντης με τον Γκράτζιο τότες είχαν αυτοκίνητο και μας βάζανε μέσα πηγαίναμεν σε όλα τα χωριά διά να μας διαφημίζουν. Εγραφαν στο αυτοκίνητο μετά μουσικής τα Τακούτσια. Επίσης ο Δημοσθένης και Τιμωλέων Σαρηγιάννης στο Καπέσοβο τα ίδια γινότανε κόματα στους χορούς ποιος να μας φέρει περισσότερο κόσμο να χορεύουν σ' εμάς μέχρι ξυλοδαρμούς.

Επίσης στο Σκαμνέλι ο αείμνηστος Παντελής Τσέπης είχαν καταστήσει να μαζεύουν υπογραφές διά

το πανηγύρι πόσοι θέλουν τα ΤΑΚΟΥΤΣΙΑ και πόσοι θέλουν τους Μπαγιώτες με κλαρίνο τότε τον εξαίρετον Τάκη Κολτσιάρα και Αη-σίου Δέρβα. Αυτό όμως οφείλεται που μας αξιοποίησαν ο αείμνηστος Φίλιππος Ρούντας κλαρίνο ο αείμνηστος Χρόνης Καψάλης που αυτά τα κλαρίνα τότες έπαιζαν έφεταν τα φύλλα από τα δένδρα τόσο ωραίοι ήταν.

Αυτά όμως οφείλονται και εις τον αξέχαστον φίλον μας Κύριον Μάνθον Μάνθου ή Τάγιαν ο οποίος μας εγνώρισεν παντού, Δολιανά, Αρίστη, Γιάννενα. Παντού όπου γνωρίζεν μας υποστήριζεν και μας έμαθε πολλά τραγούδια. Όπως οι Σαρηγιανναίοι, ο Ευριπίδης Βουλόμενος, ο Κώστας Βαρτζώκας, Λώνης Τόλογλου, Απόστολος Βογιάς και άλλοι πολλοί. Ιδίως το Καπέσοβο ήταν το Σχολείο στα τραγούδια για μας. Τότε όμως ήταν και πολύ δύσκολη η ζωή, δεν βγαίναμε εύκολα τα λεφτά, επειδή είμασταν πολύ μικρά παιδιά ο κόσμος σε μερικά χωριά όχι του Ζαγορίου, αλλά αλλού όταν γλεντάγαμε αφενός που μας ταλαιπωρούσαν αλλά είχαν και ένα έθιμο μας κολλούσαν λεφτά. Τότε τα εκατοστάρια είχαν κοπεί σε 75 δραχ. και πενηντάρικά σε 37½ μας λέγανε στις 75 δραχ. Θα κρατάτε 20 δρ. στα 37½, 10 δραχ. Εμείς τότε βέβαια δεν μπορούσαμε να κρατούμε λογαριασμό. Επρεπεν να έχουμε ταμιά ή λογιστή μόλις κολλούσαν αντί για 2 ή τρία που μας έδιναν έλεγαν έχουμεν 5 ή 6 ή 7 και ας είχαν μόνον

2 ή τρία. Στο τέλος που έρχονταν για λογ/σμόν μας παίρνανε και τα δικά μας εάν είχαμε, αλλά αυτοί ήταν εξ επαγγέλματος τέτοιοι χαρκτηρές, αλλά όταν τους μάθαμε βέβαια, όταν μεγαλώσαμε και ολίγο τους βάλαμε στη θέση τους.

Στην εργασία τότε μας ταλαιπωρούσαν πολύ, διότι τότε δεν υπήρχαν μπύρες, ήταν όλο κρασιά και τσίπουρα γινότανε τύφλα στο μεθύσι και ούτε ήξεραν τι έκαναν 3 έως 4 ημερονύκτια ακατάπαυστο γλέντι, Θυμάμαι κάποτε στους Μπεκάρηδες για να αντέξουν στη πολύ δουλειά. Μέχρι ενέσεις τους έκαναν στο Τσεπέλοβο οι γιατροί Λιάπης και Γιαννακός 4 βράδια που συνέχιζαν τα γλέντια.

Εκείνον τον καιρό θυμάμαι τόσο μονιά είχαν όπου πηγαίναμεν στο πανηγύρι στο Τσεπέλοβο, βγαίναμε να μας δεχθούν στην καρδιά, διότι τότες πηγαίναμεν πεζοπορία και ο κόσμος μας υποδεχόταν στην καρδιά με πολύ ζήλο διότι δεν υπήρχαν ούτε μαγνητόφωνα ούτε ράδια ούτε ηλεκτρόφωνα.

Θα αρχίσω να σας περιγράψω ποιοι ήταν οι παλαιοί γλεντζέδες τότε και τώρα τελευταία. Οι πεθαμένοι και ζώντες.

Και αρχίζω με τα ΚΑΤΩ ΠΕΔΙΝΑ, το χωριό μου, ήταν ο μακαρίτης Βασίλειος Τζιόβας παππούς του Βάσιου Τζιόβα, ο αείμνηστος Τάκης Γκράτζιος, ο Θεοφάνης Τζιόβας, ο Μιχαήλ Βούρδας, ο Ορέστης Βέτσος, Νικ. Σκεπαριώτης, Δημήτριος Κοματσέλης, Χρήστος Πανταζής. Νέοι γλεντζέδες: Μιχ. Τζιόβας, Βάσιος Τζιόβας, Παναγ. Τζιόβας, Άρης Τζιόβας, Μιχαήλ Γκράτζιος, Φώντας Βούρδας, Ξενοφών Κονδούρης, Λάκης Αρβανίτης, Δ. Κυρίτης και Κ. Φωτέτσιος.

Στον ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΝ ήταν παλαιοί, Σπύρο Λιόνκας ή Σεβαλής, επειδή ήτο πολύ γλεντζές τον είχαν βγάλει Σεβαλή. Μακαρίτης Ιωάννης Λιόνκας και Δημήτριος Λιόνκας.

Νέοι Γλεντζέδες: Κώστας Γκέλπας, Κων/νος Κράλλιος, Ευάγγελος Εμμανουήλ, Τάσιος Λιόνκας και πολλοί που μας διαφεύγουν.

Εις τα ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ ήτο ο Μακαρίτης Νικόλ. Πριμικήρης εν ζωή Κώστας Τσιγαράς, Φιλοποίμης Κατζιόφας, Ιωάννης Τσιγαράς και πολλοί που δεν τους θυμάμαι. ΣΤΗ ΒΙΤΣΑ ήταν σχεδόν όλοι οι Βασδεκαίοι Φάνης Σακελαρίου, ο Βριζόπουλος Ανασ. Πριμικήρης. Νέοι Αθανάσιος Βασδέκης, Φώτης Βασ-

δέκης, Δήμος Βασδέκης και ο αείμνηστος γαμπρός του Κώστα Βασδέκη ονομαζόμενος Λάζαρος Βενέτης εις τον οποίον του έχω βγάλει και τραγούδι. Θα σας το γράψω να το διαβάσετε.

ΣΤΟ ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ ο μακαρίτης Αλέκος Τσιάντης, ο ιατρός ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΡΑΠΤΗΣ. Εν ζωή ο Σπύρος Τσιάντης και Τάκης Κόντος, Παρνασός και πολλοί που μου διαφεύγουν.

Στους ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΥΣ τους πολύ παλαιούς δεν τους έφθασα διότι είχαν όργανα δικά τους, τους Σαργέους. Νέους Γούλα Κουμπάρο, μακαρίτη δάσκαλο. Κουμπάρο εν ζωή Μιχαήλ Γιακουμή, ο Βασίλης Τσαπάρης με τους δύο υιούς του ο υιός του Γούλα Καραγιάννη ο Φρίξος, ο Τόλης Λιάπης και άλλοι πολλοί και Τάκης Μαλετσίδης, Βύρων Κουμπάρος.

ΕΛΑΤΗ, ο Τάκης Βέλης που για μας μια χρονιά στην Αγία Τριάδα έδιωξεν τον Νίνο με Γκανάδες και Μπεκιάρη και παίξαμεν εμείς και έλεγα στο χορό κόψε με Αγία Σωτήρα μου. Και ακόμη οι Καλωτάδες, όπου με βρίσκουνε και τώρα μου λένε Κόψε με Αγία Σωτήρα μου.

ΣΤΟΥΣ ΚΗΠΟΥΣ δεν περιγράφω τους γλεντζέδες διότι είχανε ντόπιους οργανοπαίκτες. Επίσης και στο Κουκούλι.

ΣΤΟ ΚΑΠΕΣΟΒΟ οι αείμνηστοι αδελφοί Σαρρηγιάνη Δήμος και Τιμολέων και ο πατήρ των Γεώργ. Σαρρηγιάνης, Απόστολος Βογιάς, Λώνης Τόλογλου. Νέοι γλεντζέδες Ανδρέας Σαρρηγιάννης, Ευριπίδης Βουλδόδημος, Μενελ. Τόλογλου, Κωνσταντίνος Βαρτζώκας, Γούλας Δαλκαβούκης, Γεώργ. Βασδέκης και πολλοί που μου διαφεύγουν, δεν θα με παρεξηγήσουν που δεν αναφέρω τα ονόματά τους.

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ ο αείμνηστος Γεώργιος Καραβασιλής, επίσης Πέτρος Γιαννακός, Παναγιώτης Γερόκωστας, Κώστας Φερεντίνος, Δημήτριος Τσουμάνης, Παύλο Γιαννάκης, Ηλ. Βαγγελής, Θεόδωρος Κέντρος. Οι νέοι γλεντζέδες εν ζωή Παύλος και Δημήτριος Τσουμάνης, Γεώργιος Τσουμάνης, Καθηγητής Κώστας Γιαννάκης, Γεώργιος Ντέμκας, Τάκης Βούρβος, Πάνος Βούρβος, Τάσιος Δούβαλης, Ευριπίδης Γιαννακός, Αδελφοί Γιαννακών, Ιωάννης και Αλέκος Βαγγελέοι και ο φίλος μας Γεώργιος Γιαννακός του Φίλια και Αθανάσιος Ρακόπουλος και πολλοί που δεν θυμάμαι.

Στο ΣΚΑΜΝΕΛΙ ο αείμνηστος Παντελής Τσέπης, Στέργιος Δούβλης, Θεοφάνης και Θεόδωρος Φραγκούλης, Πανατζή Βλάχος, Ζώντες Λούσια Ντάλα, Μιλτιάδης Τσέπης, Θεοδωράκης Γόγολος, Νικολ.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΨΑΛΗΣ

Στο Σκαμνέλι δεκαετία του 1950 (Αρχ. Κ. Θεωσιού)

Τζιάσιος, Οδυσσεάς Φραγκούλης, Θεόφιλος Κουσιουρής. Αδελφοί Δώδου κ.τ.λ.

ΣΤΟ ΒΡΑΔΕΤΟ Τιμολέων Βασδέκης, Θεόδωρος Βασδέκης, Κων/νος Βασδέκης μετά των παιδιών των. Αδελφοί Καπρίτσιου Ντίνος, Γιάννης και Δάσκαλος, Γρηγόριος Μυριούνης, Ιωάννης Μυριούνης, Γεώργιος Μυριούνης, Ιωάννης Μυριούνης, Ανδρέας Τσουμάνης, Λάμπρος Τσουμάνης και πολλοί άλλοι.

Θυμάμαι στην ΑΡΙΣΤΗ μέχρι το νεκροταφείον πηγαίναμεν με τα όργανα και λέγαμεν Σήκω Μαργιώλα. Παύλος Βέλλης, Κώστας Παπακώστας, Ηλίας Μπατζίδρας, Χαρίσης Ντινούλης και άλλοι.

ΜΕΣΟΒΟΥΝΙ Βασίλειος Κυργιάννης, Αδελφοί Κοντονάσιου, Απόστολος Φίλιος, Αντώνιος και Παν. Κοντονάσιος, Ελευθέριος Δούσμηγας.

ΑΝΩ ΡΑΒΕΝΙΑ Νικόλαος Μήλιος, Τάσος Μήλιος, Κώστας Κόκκινος, Ευριπίδης και Νεοπτόλεμος Ρίζος, Γρηγόριος Κάππης, Ζαρίτας Ευαγ. Πρωτόπαπας, Κυριάκος Τσάτσης, Ιωάννης Αριστείδης και Θεόδωρος Τσουμάνης, Μιχ. Κάππης, Νικολ. Κάππης και άλλοι πολλοί.

ΔΟΛΙΑΝΑ ο περιβόητος φίλος μας Μάνθος Μάνθος, λεγόμενος Τάγιας και αυτός ήταν ο δάσκαλός μας σε όλα τα τραγούδια, Κώστας Νταφόπουλος και πολλοί άλλοι.

Τις ΝΕΓΡΑΔΕΣ ο αείμνηστος Απόστολος Βαλέτης τώρα βγήκαν όλα τα παιδιά του γλεντζέδες, Λεωνίδας, Κωνσταντίνος, Γεώργιος και όλοι οι συγγενείς του, ο Κώστας Τσελίκης και άλλοι δεν θυμάμαι. Με συγχωρείτε που δεν θα αναφέρω όλα τα χωριά διότι τόσοι πολλοί είναι που θα σας γίνω βαρε-

τός εάν τα περιγράψω όλα.

Τώρα θα επανέλθω εις το επάγγελμά μας. Αξιοποιηθήκαμεν πολύ διότι ταξιδεύσαμεν το 1935 με 1936 εις Αθήνας με κλαρίνο τον Φίλιππον Ρούνταν είμασταν δε εις την καλύτερη ηλικία. Είχα παντρευτεί το 1931 και είχα αποκτήσει 2 παιδιά τότες διά τρεις 4 μήνες που καθίσταμαν εκεί άνω από τα 130 νέα τραγούδια, είχαμεν φέρει και τα σερβίραμαν στα γλέντια από τότε πήραμεν την μεγαλύτερη φήμη μέχρι το 1939. Απέκτησα το τρίτο μου παιδί. Το 1940 μας έπιασε ο πόλεμος τότες μας έπιασε μέχρι το 1944 η μεγάλη πείνα πηγαίναμε να εργασθούμε όλο με είδος, με καλαμπόκι στους γάμους ή φασόλια ή μαλλία στο πρόβατα ή τυρί. Όλα με είδος. Το 1945 απέκτησα το τέταρτό μου παιδί. Τυρανιστήκαμεν πολύ, αλλά εγώ έκανα και πολλές δουλειές. Δούλευα τσαγκάρης, ήμουν κουρέας. Ως ανταρτοπλήκτοι ήλθαμε στα Ιωάννινα. Πήρεν ολίγο να καλύτερεύει η κατάσταση. Πιάσαμε το κέντρο Βενιζέλου και δουλεύαμε κάθε βράδυ πολύ καλά. Ήμασταν όλοι εδώ στα Ιωάννινα. Οικογενειακώς, εγώ επειδή καθόμουν κοντά στο Τμήμα Ασφαλείας, δούλευα και ως γραφεύς, άδειες ταξιδίων, εκτός αυτού βγήκα και Γραμματέας των Μουσικών επί 45ετία, αλλά ήμασταν και τίμιοι άνθρωποι και ενημερώναμε όταν δίναμε λόγο σε γάμους ή σε πανηγύρια ότι θα έλθουμε. Δεν υπήρχε λόγος να γελάσουμε διά αυτό αποκτήσαμε την αγάπη στον κόσμο. Δεν ήμασταν παραδοπιστοι και με τα λίγα το ίδιο παίζαμε και με τα πολλά το ίδιο. Επίσης είχαμε και μεράκι στο επάγγελμά μας, δεν βαριόμασταν, ούτε κουραζόμασταν. Εγώ ιδίως, όταν ερχότα-

νε η ώρα να τελειώσω μεν το γλέντι να φύγουμε εγώ στενοχωρούμουν. Ήθελα να μην τελειώσουμε χωρίς τις πρωινές ώρες να τρώγαμε τις αλευρόπιτες με τα ωραία μας πρωινά χαβάδια να πηγαίνουμεν στις ωραίες κρύες βρύσες σαν στον Κονόμο στο Τσεπέλοβο στις Βρύσες της Καλωτάς, στην Ελάτη στη βρύση του Σπανού στο Σκαμνέλι, στη Γκούρα μεθούσα και χόρευα στο τέλος έσχιζα τα λεφτά όλα και μου τα έδιναν όλοι οι γλεντζέδες. Τα είχα όλα εγώ επειδή ήμουν ο ταμίας.

Την ωραία ζωή που περάσαμεν δεν μπορώ να σας τα περιγράψω από το 1964 και μέχρι το 1977. Την χειμερινή σεζόν από Οκτώβριον μέχρι την Κυριακή των Βαΐων ταξιδεύαμε στη Θεσ/νίκη. Τότε είχαμε τον Φίλιππον Ρούνταν και το Χρόνη και τον αδελφόν μας Γιώργον, τρία κλαρίνα. Εκεί μας γνώρισεν ο αγαπητός μας και πολύ γλεντζές Γεώργιος Γιαννακός όπου διά τον ζήλον που είχε στα όργανα με μας τα Τακούτσια εγκατέλειψεν το μαγαζί που είχαν με τους θείους του και άνοιξεν Κέντρον Διασκεδάσεως για να γλεντάει περισσότερο και ακόμη το συνεχίζει βέβαια για μας ήταν ευεργέτημα. Παίρναμε πολλά λεφτά από κει, φτιάξαμε σπίτια, σπούδασα παιδιά, ο ένας υπλο/γός Στρ. Μουσικής, κόρη Δασκάλα, ο μικρότερος Διπλωματούχος άριστος στο βιολί. Είμαι πολύ ευχαριστημένος απ' το επάγγελμά μας. Γνώρισα κόσμο καλό, πρόσωπα επίσημα, αξιοπρεπέστατα, φίλους πάρα πολλούς, επιστήμονες, όπου τους έβγαζα και τραγούδια, στιχουργός όπως του ιατρού Διαμαντή Ράπτη που θα το γράψω παρακάτω, να το διαβάσετε, το Λάζου Βενέτη, του φίλου μας πολύ γλεντζές θα τα γράψω και άλλα πολλά.

Όταν σε διάστημα ετών ο Φίλιππος Ρούντας μας εγκατέλειψε επειδή πήγε στην Αμερική σχεδόν σε 10ετία πήραμε μαζί μας τον αείμνηστο Χρόνη Καψάλη και αυτός πολύ ωραίος διά το Ζαγόρι μοναδικό κλαρίνο, επί άλλη 10ετία εργασθήκαμε πολύ καλά και με το Χρόνη πάλι. Ο κόσμος μας αγαπούσε, ήταν πολύ καλός και κλαρινίστας και σοβαρός κύριος και τίμιος αλλά πέρασαν και τα χρόνια αρρώστησε από ανίατη ασθένεια δεν μπορούσε να μας ακολουθήσει, ας είχαμε και τον αδελφό μας Γιώργο για δεύτερο κλαρίνο. Είδαμε τον Γρηγόριο Καψάλη απ' το Τσερβάρι, του μάθαμε στο συγκρότημά μας όλα τα Ζαγορίσια. Μαζί με το Χρόνη για λίγο που ήταν και ο Ρούντας κανα δυο χρονιές στη Θεσ/νίκη αφού ο Ρούντας μετά και ο Χρόνης πεθάνανε

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΨΑΛΗΣ

βγάλαμε το Γρηγόρη που έγινε το πιο εξαιρετικό κλαρίνο. Για παντού τώρα για μας τα ΤΑΚΟΥΤΣΙΑ έληξεν το όνομά μας όμως. Θα ακούγεται, δεν θα σβήσει ποτέ, γιατί από τις πολλές ταινίες που βγάλαμε και ακόμη μας μαγνητοφώνου.

Από το επάγγελμά μας είμαστε πάρα πολύ ευχαριστημένοι αφενός μεν που δημιουργήκαμε όλοι και εγώ και ο Σπύρος, ο Γιώργος, ο Ζιούλης και όλο το Συγκρότημα. Αν και μερικοί, ας πούμε οπισθοδρομικοί το έχουνε για υποτιμητικό το επάγγελμά μας, αλλά κρατούν το παλαιό έθιμο, τόσο ξέρουν. Ευχαριστούμε όλους σας που μας μαγνητοφώνουν διά την τέχνη μας. Δόξα το Θεό ταξιδευθήκαμε στο εξωτερικό, Λονδίνο, Οξφόρδη, Αγγλία, Κύπρο, Κρήτη, Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Σέρρες, Δράμα, Αλεξανδρούπολη, Κομοτηνή, Τρίκαλα, Λάρισα, Καρδίτσα, Πάτρα και απανταχού της Ελλάδος. Σας ευχαριστούμε όλους τους γνωστούς μας που ακόμα μας αγαπάτε αν και απομακρυνθήκαμε από το επάγγελμα, εγώ ιδίως που λόγω της καρδιοπάθειάς μου δεν θα δύναμαι να σας εξυπηρετήσω για πολύ αλλά για μικρές ζουλίτσες έστω και διά ολίγα χαβάδια. Θα δίνω το παρών διά να έχω και λίγη ψυχαγωγία όταν θα σας ανταμώνω, να μου βγαίνει ο πόνος επειδή έγινα σχεδόν απόμαχος. Στενοχωρούμαστε όλοι μας που σχεδόν αποστρατεύομαστε και δεν αφήσαμε απογόνους για να σας εξυπηρετούν να μη σβήσει το Ζαγόρι διότι τα παιδιά μας πήραν άλληνη τροπή. Δυστυχώς. Θα σβήσει το Ζαγόρι, θα ακούγεται το όνομά μας όμως.

Σας εύχομαι και πάλι όλους τους γνωστούς και φίλους μου να έχετε υγεία με τα παιδιά σας να γλεντάτε πάντοτε με τα τραγούδια μας.

Γεια σας Γιντέκια
ο Απόμαχος
ΚΩΣΤΑΣ Δ. ΚΑΨΑΛΗΣ
Τα ξακουστά «ΤΑΚΟΥΤΣΙΑ»)

Τώρα να γλεντάτε με τον Γρηγόρη Καψάλη και να τον προσέχετε διότι είναι γνήσιος για τα Ζαγορίσια και για όλα.

Σας περιγράφω όλα τα τραγούδια ονομαστικώς μόνον, την επιγραφή του καθενός πώς λέγεται διότι για να σας τα γράψω όλα ένα προς ένα δεν δύναμαι, είναι μεγάλη κούραση μόνον δύο τραγούδια θα γράψω ολόκληρα που έχω βγάλει μόνος μου των συγχωρεμένων Διαμαντή Ράπτη Ιατρού και Λάζου Βενέτη

αυτοκινητιστού.

**ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΓΙΑ ΤΟΝ
ΑΞΕΧΑΣΤΟΝ ΚΑΙ ΑΓΑΠΗΤΟΝ
ΜΟΥ ΦΙΛΟΝ ΙΑΤΡΟΝ ΔΙΑΜΑΝΤΗΝ
ΡΑΠΤΗΝ**

Θρηνολογούνε τα χωριά
Βίτσα και Μονοδένδρι
για το χαμό του Διαμαντή
στις τέσσερις Νοέμβρη.

Κλάψτε καημένα Γιάννενα
περίχωρα, Ζαγόρι.
Για το γιατρό το Διαμαντή
πενθοφορέστε όλοι.

Γυναίκα του και συγγενείς
και όλοι γνωστοί του κλαίνε
και τα Τακούτσια τραγουδούν
πούσαι γιατρέ μας λένε.

Τώρα καημένε Διαμαντή
κοιμήσου, ξεκουράσου
να ζήσουν τα παιδάκια σου
θα πάρουν τη δουλειά σου.

Νάσιο Βασδέκη πρόεδρε
για του γιατρού χατήρι
να λέτε το τραγούδι αυτό
σε κάθε πανηγύρι.

Σύνθεσις και μουσική
ΚΩΣΤΑ ΚΑΨΑΛΗ
Εν Θεσ/νίκη τη 8/11/71. Εκεί το
έβγαλα.
(Σύνθεσις και Μουσική ΚΩΣΤΑ
ΚΑΨΑΛΗ)

**ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ ΔΙΑ ΤΟΝ ΦΙΛΟΝ
ΜΑΣ ΚΑΙ ΑΞΕΧΑΣΤΟΝ ΦΙΛΟΝ
ΜΑΣ ΛΑΖΑΡΟΝ ΒΕΝΕΤΗΝ**

Ο Λάζος μας απέθανε
τον κλαιν' οι Βασδεκέοι.
Το ΚΤΕΛ θρηνολογεί
και όλοι οι σωφραίοι.

Κάνε καρδιά και υπομονή
Κωστάκη μας Βασδέκη
που έχασες τέτοιον γλεντζέ
τον Λάζο το Βενέτη.

Κίμωνα, Γιώργο, Θόδωρε
όλοι πενθοφορείστε
την αδελφή σας Θάλεια
εσείς παρηγορείστε.

Χαλκιάδες τον μοιρολογούν
οι Βενετέοι κλαίνε
Χρόνης, Τακούτσια τραγουδούν
πούσαι (Λάζο μας) λένε.

Εν Θεσ/νίκη τη 1η Νοεμβρίου
1971
(Σύνθεσις και Μουσική ΚΩΣΤΑ
ΚΑΨΑΛΗ)

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

**ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΟΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΣΤΟΝ ΕΠΙΤΙΜΟ
ΠΡΟΕΔΡΟ ΑΡΙΣΤΟΒΟΥΛΟ ΧΡΟΝΗ**

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης Ζαγορισίων Αθηνών αποχαιρετά σήμερα τον εκλιπόντα επίτιμο πρόεδρο Αριστόβουλο Χρόνη τον γνωστό σε όλους μας και σε όλο το Ζαγόρι Βουλάκη, εκφράζοντας ταυτόχρονα τα θερμά συλλυπητήρια στη σύζυγό του Σοφούλα, στις κόρες του Κάλυ και Αλίνα και στο γιο του Μενέλαο καθώς και στα έξι εγγόνια του.

Ο εκλιπών πρόεδρος στην επαγγελματική του σταδιοδρομία ως δάσκαλος ήταν ιδιαίτερη προσωπικότητα, διακρίθηκε για τη συναισθητικότητα, το ήθος και την αξιοπρέπεια, άνθρωπος με αρχές, αξίες, ιδανικά και οράματα, με επιστημονική σκέψη, αυστηρός με γνώμονα πάντα την πρόοδο και την προκοπή των μαθητών του στους δύσκολους καιρούς για την Ελλάδα, ιδιαίτερα τις δεκαετίες του 1950 και 1960.

Ως πρόεδρος της Ένωσης Ζαγορισίων για είκοσι χρόνια 1994-2014 με δρώμενα και δραστηριότητες προώθησε τη διατήρηση, τη διάδοση, τη διάδοση και τη μεταλαμπάδευση στη νέα γενιά τη Ζαγορίσια πολιτιστική παράδοση και κληρονομιά.

Στον τόπο που γεννήθηκε, τον Ελαφότοπο, βοήθησε με οποιονδήποτε τρόπο μπορούσε τον εξωραϊσμό του, τις υποδομές του και στις κοινωνικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις. Η μεγάλη αγάπη το Ζαγόρι. Πέρα από τις πολιτιστικές εκδηλώσεις και τα πολιτιστικά δρώμενα, τις πορείες και τις πεζοπορίες, με ημερίδες και συνέδρια και σε συνεργασία με τις Αρχές του Τόπου, Περιφέρειας, Δήμο, βουλευτές, Κρατικές Αρχές και Ιδρύματα προώθησε επίλυση προβλημάτων και βοήθησε τα μέγιστα για την ανάπτυξη του Ζαγοριού.

Θεωρούσε ότι βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη όλου του Ζαγοριού ήταν η δημιουργία οδικού άξονα σύνδεσης της Εγνατίας οδού από το ύψος των Μηλιωτάδων με την Ιονία οδό στο Καλπάκι και στην Κόνιτσα. Νομίζω ότι κάποιες προσπάθειες γίνονται προς αυτή την κατεύθυνση, ελπίζω να καρποφορήσουν. Με δική του πρωτοβουλία και αγώνα έγινε το Μνημείο Τιμής και Μνήμη των Ηρώων της Γκραμπάλας του έπους του 1940.

Είχα την τιμή και την Τύχη να συμμετέχω στα Διοικητικά Συμβούλια των τελευταίων έξι χρόνων της προεδρίας του και τόσο στα Συμβούλια, όσο και στις κατ' ιδίαν συζητήσεις μας βίωσα την αγωγή του για το μέλλον της Ένωσης, την έκδοση του περιοδικού ΤΑ ΖΑΓΟΡΙΣΙΑΚΑ ΝΕΑ το οποίο δεν εκδίδεται πλέον λόγω έλλειψης πόρων και γενικά τις επιπτώσεις της κρίσης στα πολιτιστικά δρώμενα.

Αγαπητέ πρόεδρε του πατριωτισμού, της δράσης, της αξιοπρέπειας, της μαχητικότητας, της αγάπης και της προσφοράς, για εμάς είσαι ένα τρανό φωτεινό παράδειγμα και θα προσπαθήσουμε να είμαστε αντάξιοι συνεχιστές του έργου σου να μας βλέπεις από ψηλά και να είσαι ευχαριστημένος. Εξάλλου στο Διοικητικό Συμβούλιο συμμετέχουν η Αλίνα και η ψυχή του Συμβουλίου μας η Φρόσω Δρακοπούλου.

Καλό ταξίδι στην αιωνιότητα αγαπημένε Πρόεδρε
Καλό ταξίδι αγαπημένε φίλε
Αιώνια σου η μνήμη

Για το Δ.Σ. της ΕΖΑ
Γ. Δόσης

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

ΑΡΙΣΤΟΒΟΥΛΟΣ ΧΡΟΝΗΣ

Με μεγάλη θλίψη, με τις καρδιές μας βαριές από την απώλεια, αποχαιρετάμε σήμερα ένα δικό μας άνθρωπο, έναν Ζαγορίσιο φίλο που η διαδρομή και η δράση του σημάδεψαν την κοινωνική ζωή του τόπου μας και της Πανηπειρωτικής Κοινότητας.

Είμαστε σήμερα εδώ όλοι.

Θα μπορούσε κανείς να μιλάει ώρες για το μεγαλείο της ψυχής σου, την καλοσύνη σου και τις αρετές σου.

Αλλά οι στιγμές είναι για όλους μας δύσκολες και ιδιαίτερα εγώ, που βρίσκομαι απροετοίμαστος και με δυσκολία μπορώ να πω περισσότερα, διότι φοβούμαι μήπως τα λόγια μου είναι λιγότερα από αυτά που σηματοδοτούν την μνήμη σου.

Ο «Βολάκης», όπως ήσουν γνωστός σε όλο το Ζαγόρι, ξεχώριζε για πολλά, κυρίως για την λιτότητά του, την εργατικότητα του, το ήθος του και την αμέριστη αγάπη και την προσφορά του για το Ζαγόρι.

Ήταν ενεργός πολίτης, με συμμετοχή και πάμπολλες δράσεις. Υπήρξε Πρόεδρος της Ένωσης Ζαγορισίων από το 1994 μέχρι το 2014.

Επί των ημερών του, η Ένωση, πραγματοποίησε πολλές δημόσιες παρεμβάσεις για σημαντικά θέματα του Ζαγορίου, πολιτιστικές εκδηλώσεις με τεράστια επιτυχία και την συμμετοχή των απανταχού Ζαγορισίων.

Ήταν ο εμπνευστής των εκδηλώσεων μνήμης του έπους του '40 στην Γκραμπάλα και επί των ημερών του ανεγέρθηκε το τιμητικό μνημείο. Δεν θα τον ξεχάσουμε γιατί η καλοσύνη του και το έργο του δεν θα σβήσει με τον θάνατό του.

Έφυγες, και άφησες την αγαπημένη σου Σοφούλα, τα τρία σου παιδιά Κάλυ, Μενέλαο και Αλίνα και τα έξι του εγγόνια, αλλά και το Ζαγόρι μας, με ένα μεγάλο κενό.

Ο Πανάγαθος Θεός να δίνει κουράγιο και δύναμη στην αγαπημένη σου οικογένεια.

Αλησμόνητε «Βολάκη» πάντα θα σε θυμόμαστε και πάντα θα σε αγαπούμε.

Φίλε Αριστόβουλε,

Φτωχότερο είναι πλέον το Ζαγόρι μας και μεγάλη η απουσία σου.

Σε αποχαιρετούμε, σήμερα, στο τελευταίο σου μεγάλο ταξίδι.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που θα σε σκεπάσει στο αγαπημένο σου χωριό που τόσο αγάπησες...

Γιώργος Σουκοθέλος

ΑΝΤΙΟ ΦΙΛΕ

Δύσκολο πάντα το αντίο μα δυσκολότερο ακόμα να το πεις στο φίλο, το Βολάκη που ως χτες, παραμονή του θανάτου του, συνομιλούσες μαζί του.

Ο Αριστόβουλος Χρόνης, ο Ελαφοτοπίτης, ο Βολάκης, δεν ήταν μια απώλεια, αλλά πολλές μαζί!... Ήταν ο παππούς, ο δραστήριος Γέρος, πατέρας άξιων παιδιών και εγγονών, καταξιωμένων, αλλά και στοργικός σύζυγος για μισό και πλέον αιώνα της συντρόφου του Σοφούλας που η απώλειά του πλήγμα βαρύ και δυσαναπλήρωτο.

Ήταν κι ο δάσκαλος για 30 και πλέον χρόνια σε χωριά του ακριτικού Πωγωνίου και τέλος στο Χαϊδάρι όπου και μόνιμα κατοικούσε. Ήταν προπαντός ο Ζαγορίσιος Ελαφοτοπίτης, κοινωνικά, δραστήριος και προσηνής. Ήταν ο Ζαγορίσιος που για 10ετίες μαζί μ' εμένα κι άλλους εκπροσωπήσαμε τους Ζαγορίσιους, Πρόεδρος αυτός, της Ένωσης Ζαγορισίων Αττικής, με έργο κατά την ταπεινή

μου γνώμη, θετικό και πλούσιο, μέσα από τις σελίδες του περιοδικού «Ζαγοριακά Νέα» προβάλλονται προβλήματα, απόψεις και νέα του τόπου μας αλλά και μ' άλλες εκδηλώσεις, συνάξεις, συνεστιάσεις κι εκδρομές κράτησε την ενότητα των συμπατριωτών μας και το ενδιαφέρο τους για τον τόπο.

Ο Βολάκης ήταν όλ' αυτά, μα προπαντός ήταν ο ΖΑΓΟΡΙΣΙΟΣ, που αγαπούσε και πονούσε τον τόπο μας το Ζαγόρι.

Το Ζαγόρι πόνος, νοσταλγία για τα παλιά, πόνος για τα σημερινά, την εγκατάλειψη, την ερήμωση, αλλά και το χρέος προς αυτό της Πολιτείας.

Το Ζαγόρι που μόλις αναπνέει και ζει ακόμα, γιατί το θέλησαν οι παλιότερες γενιές, το θέλησαν οι νεώτερες το θέλει κι η σημερινή που αγαπάει και πονάει το Ζαγόρι.

Για το Βολάκη κι όχι μόνο το Ζαγόρι ήταν κι είναι μια αβάσταχτη περιπέτεια... που παραμένει πάντα, πριν πούμε τον τελευταίο χρησμό της Πυθίας «απέσβετο και λάλον ύδωρ».

Το Ζαγόρι ζει και θα ζήσει όχι ως ιστορία, πολιτισμός, παράδοση, αλλά νέο, αναγεννημένο, θαλερό έχοντας τις ρίζες του στα παλιά και τα κλαριά του νεόφυτα και θαλερά στο νέο. Φίλε Βολάκη, έφυγες μ' ανεκπλήρωτα τα οράματά σου για το Ζαγόρι.

Στο μακρινό κι αγύριστο ταξίδι σου δεν είσαι μόνος... Θα συνοδεύουν η πονεμένη γυναίκα σου, παιδιά, οι φίλοι, όσοι αγαπούμε το Ζαγόρι...

Θα σε θυμόμαστε γιατί όλο και πρόσθεσες κι εσύ κάποιο λιθαράκι στο ψηφιδωτό που κι άλλοι πριν από σένα συνέθεσαν ... κι έβαλαν ψηφίδες...

Αντίο φίλε!...

Σωτήρης Σωτήρης

ΒΙΟΛΕΤΤΑ ΝΑΤΣΙΚΑ (ΤΣΕΡΓΟΓΙΑΝΝΗ)

Στις 8 Σεπτεμβρίου 2020, απεβίωσε και κηδεύτηκε στον Αη-Γιάννη της Ανατολής Ιωαννίνων, η Βιολέττα Νάτσικα (Τσεργογιάννη) από το Μονοδένδρι, κόρη του Μιχάλη και της Σεβήρας Τσεργογιάννη (Μπακρού), σύζυγος του αειμνήστου Μιχάλη Νάτσικα από την Αετοράχη Ιωαννίνων.

Βαρύ και αδυσώπητο το χτύπημα που δέχτηκε η οικογένειά της με τον πρόωρο θάνατό της.

Η Βιολέττα έφυγε αναπάντεχα και γρήγορα από κοντά μας. Γυναίκα με θέληση και αποφασιστικότητα, ξεχώριζε για τις ψυχικές αρετές, την εργατικότητα, τη δραστηριότητα και την ανθρωπιά.

Αισιόδοξη και δυνατή με θέληση και αγάπη για τη ζωή. Άντεξε τον προσωπικό της, πόνο και το μαρτύριο της ασθένειάς της, με γενναϊότητα, θάρρος, καρτερία και υπομονή μέχρι το τέλος.

Δεν είναι εύκολο να γράψεις σ' ένα άψυχο χαρτί και ν' αποτυπώσεις τον πόνο σου και την πίκρα για ένα αγαπητό σου πρόσωπο. Δυσκολότερη είναι η έκφραση αυτού του πόνου, όταν αναφέρεσαι σ' ένα δικό σου άνθρωπο που εκτίμησες και αγάπησες.

Δυσκολότερο όμως και δυσαναπλήρωτο είναι το κενό που άφησε στα 4 παιδιά της και τα 9 εγγόνια της, που θα καρτερούν τη μάνα τους και τη γιαγιά τους, ν' ανοίξει τις φτερούγες της και να πονέσει στον πόνο τους και να κλάψει στο κλάμα τους.

Ήταν καλή νοικοκυρά, καλή σύζυγος και άξια μητέρα. Έδωσε στην κοινωμία 4 παιδιά, τα οποία θα πρέπει να αισθάνονται περήφανα για τη μάνα τους.

Καλό σου ταξίδι αδελφή μου, Βιολέττα. Το χώμα του Αη-Γιάννη που σε σκέπασε να είναι ανάλαφρο και η μνήμη σου, αιωνία.

Θεόδωρος

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΣ ΦΑΤΟΥΡΟΣ

Κουκούλι. Έφυγε για τη γειτονιά των αγγέλων στο αγαπημένο του Κουκούλι ο συμπεθερός μου **Θρασύβουλος Φατούρος**. Ένας καλοκάγαθος άνθρωπος, που σε κέρδιζε από την πρώτη στιγμή κι είχε πάντα έναν καλό λόγο να πει.

Ως Γεωπόνος, συνέδεσε το όνομά του με την αναβάθμιση της γαλακτοβιομηχανίας «Δωδώνη» κι όχι μόνο καθώς η επαγγελματική του πορεία ήταν ιδιαίτερα επιτυχημένη.

Θα σε θυμάμαι πάντα γελαστό και πρόσχαρο, καθισμένο στο γραφείο σου και πάντα την ποιητική ανθολογία ανοιγμένη σε κάποιον από τους ποιητές.

Κι ήταν όλοι σου αγαπημένοι κι αρκούσε ένα στίχο να σου θυμίσει κανείς και συνέχιζες να απαγγέλεις με στόμφο ολόκληρο το ποίημα όλων, με αδυναμία στους Επτανήσιους.

Θάφυγες σίγουρα ευχαριστημένος μ' όλους τους δικούς σου Λευκαδίτες και Ζαγορίσιους και κυρίως με τα πέντε μεγάλα εγγόνια σου να σου παραστέκουν και να σ' αποχαιρετούν ιδιαίτερα, επαναλαμβάνοντας αποσπάσματα της αυτοβιογραφίας σου.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα της Λευκαδίτισσας γης που σε σκέπασε.

Ελένη Δουβλή

Για το θάνατο του αγαπητού φίλου και συναδέλφου γεωτεχνικού, Θρασύβουλου Φατούρου, τα θερμά μου συλλυπητήρια στη σύζυγό του, στα παιδιά, στα εγγόνια του και σ' όλους τους συγγενείς του.

Βασ. Τζιόβας

Τα συλλυπητήρια και από «Το Ζαγόρι μας» που πάντα διάβαζε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΥΡΗΣ

Ο Γιώργος Βούρης, τέκνο του Πέτρου Βούρη απ' την Καλωτά και της Σοφίας Βαρζώκα απ' το Καπέσοβο, πέθανε στις 11-9-20 στο Περθ της Αυστραλίας, όπου και κηδεύτηκε. Γεννήθηκε στις 25 Ιουλίου του 1939 στην Αθήνα.

Το 1951 σε ηλικία 12 ετών οι γονείς του τον στείλανε για λόγους υγείας για ένα χρονικό διάστημα στη γενέτειρά τους, στο ανατολικό Ζαγόρι στην Ήπειρο. Τότε άρχισε να εκτιμά κάθε εποχή του χρόνου με όλες τις ομορφιές της. Έμαθε να αγαπάει και να σέβεται κάθε καλή τέχνη που

δημιουργεί ο άνθρωπος, τη γλυπτική, τη ζωγραφική και ξυλογλυπτική την οποία και σπούδασε επί τρία χρόνια στη Σχολή Σχεδιαστών στην Αθήνα. Η ευαισθησία του για τον άνθρωπο ήταν το έναυσμα να γράψει σειρά ποιημάτων και να ζωγραφίσει μεγάλο αριθμό πινάκων με θέματα τον άνθρωπο και τη φύση.

«Φθινόπωρο στα ξένα

Ήρθε πάλι η εποχή του φθινοπώρου

τα φύλλα κιτρινίζουν στον πρωινό την καταχνιά

και το κουράγιο μου γερνάει πατρίδα μου γλυκιά

τα χρόνια περνούν και φεύγουν γοργά

και μένα η καρδιά μου ζητάει ζεστασιά

Γιώργος Βούρης

Perth, 10-6-1983».

Απόστολος Ντιναλέξης

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΝΩ ΡΑΒΕΝΙΑ

Γάμοι

– Η **Ιωάννα** και ο **Χάρης Μύριος** παντρεύτηκαν στη Θεσσαλονίκη και βάπτισαν και τον πρωτότοκο γιο τους και του έδωσαν δύο ονόματα: **Γεώργιος - Σπυρίδων**.

Να ζήσουν ευτυχισμένοι με υγεία και να χαίρονται τον μονάκριβό τους με υγεία.

Βαπτίσεις

– Η **Φωτεινή** και ο **Δημήτρης Παπαζώης** βάπτισαν τον πρωτότοκο γιο τους στη Θεσ/νίκη και τον είπαν **Γιώργο**.

Γερά και τυχερά τα νεοφώτιστα εγγονάκια της Κατερίνας και του Γιώργου Παπαζώη.

– Η **Βιθή** και ο **Αλέξανδρος Β. Κάπης** βάπτισαν την κόρη τους στις 26-7-20 στα Γιάννενα και την είπαν **Θεοδώρα**.

– Η **Σπυριδούλα** του Σωτήρη **Γόγολου** και της Αρχοντούλας Τσουμάνη και ο **Βασίλης Κοσοθίτσας** βάπτισαν το τρίτο παιδάκι τους στην Ηγουμενίτσα και την είπαν **Ειρήνη**. Να τους ζήσει γερή και τυχερή.

Θάνατοι

– Ο 76χρονος δεύτερος γιος από τους τρεις της **Σταματίας** και του **Χρήστου Νίττα** αναπαύτηκε για πάντα στην Αθήνα το Σεπτέμβριο του 2020.

Θερμά συλλυπητήρια σ' όλους τους συγγενείς.

ΒΡΥΣΟΧΩΡΙ

Θάνατοι

– Ο **Βασίλειος Πασχάλης** συνταξιούχος έμπορος που γεννήθηκε την 1-7-1926 στο Βρυσόχωρι απεβίωσε και αναπαύτηκε στις 3-8-20 στην Ηγουμενίτσα όπου ζούσε. Συλλυπητήρια.

ΓΡΕΒΕΝΙΤΙ

Γεννήσεις

– Ο **Αλέξανδρος Μαζανίτης** και η εκ Γραμμένου **Μαρίνα Χ. Μιζάρα** απέκτησαν πρωτότοκο κοριτσάκι στα Γιάννενα 27-7-20.

Να τους ζήσει γερή και τυχερή.

Θάνατοι

– Η **Σιούλα Αλίκη** χήρα Κωνσταντίνου το γένος Ελένης και Κων/νου Ζουμπούλη γεννήθηκε το 1935 απεβίωσε στις 19-6-20 στην Αθήνα όπου έμενε και η κηδεία της έγινε στο Νεκροταφείο Σχιστού.

– Απεβίωσε στην Κοζάνη και έμεινε για πάντα εκεί ο 57χρονος **Δοδώνης Ιωάννης** του Αντωνίου, αρχές Οκτωβρίου 2020. Θερμά συλλυπητήρια στην οικογένειά του.

ΔΙΚΟΡΦΟ

Θάνατοι

– Σεπτέμβρη του 1938 γεννήθηκε ο **Μάνθος Σακελλαρίου** και λίγες μέρες πριν από τα 82α γενέθλιά του έφυγε απ' τη ζωή. Να ζήσει η οικογένειά του και να έχει την ευχή του.

Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς όλους.

ΚΑΛΟΥΤΑ

Θάνατοι

– Η **Αγγελική** χήρα **Κων. Τσουμάνη** το γένος Καλλιόπης και Δημητρίου Αργύρη είχε γεννηθεί στις 2-4-1957 στη Βουνοπλαγιά Ζίτσας. Απεβίωσε στην Αθήνα στις 15-7-20.

Αναπαύτηκε στην Καισαριανή Αττικής.

ΚΑΣΤΑΝΩΝΑΣ

Βαπτίσεις

– Η **Κων/να Ρίζου** και ο **Εγκλίεις Λιτσάι** βάπτισαν το γιο τους Γεώργιο στην Ανατολή στις 21-6-20. Να τους ζήσει με υγεία.

ΚΟΥΚΟΥΛΙ

Γάμοι

– Η συμβολαιογράφος **Μυρτώ Σπύρου**, κόρη της Αλεξάνδρας Τσουμάνη από το Κουκούλι στεφανώθηκε τον εκλεκτό της καρδιάς της **Γεώργιο Λούπα** μέσα Σεπτεμβρίου 2020 στο Κουκούλι. Να ζήσουν, να ευτυχίσουν κι όλου του κόσμου τα καλά να αποκτήσουν.

ΜΕΣΟΒΟΥΝΙ**Γεννήσεις**

– Ο **Φιλοποίμην Τσίτος** και η **Μαρία Κούτη** απόκτησαν αγοράκι τον Ιούλιο του 2020! Να τους ζήσει γερό και τυχερό.

Γάμοι

– Η **Μαγδαληνή Γ. Χαθά** και ο **Κων/νος Κάλλια** παντρεύτηκαν τον Ιούλιο του 2020 στην Αθήνα. Να ζήσουν, ν' ασπρίσουν χαρούμενοι κι ευτυχισμένοι.

Θάνατοι

– Ο συνταξιούχος καθηγητής του Παν/μίου **Καρακατσούλης Παναγιώτης** της Καλλιόπης και του Γεωργίου που γεννήθηκε στο Μεσοβούνι στις 20-4-1936 απεβίωσε στην Αθήνα στις 4-8-20. Θερμά συλλυπητήρια.

ΤΡΙΣΤΕΝΟ**Θάνατοι**

– Ο **Σουλάκης Βασίλειος** του Ξενοφώντα και της Παρασκευής που είχε γεννηθεί το 1968 προδόθηκε απ' την καρδιά του στις 15-7-20. Αναπαύτηκε στην Περίβλεπτο. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς του.

– Ο **Κουταβούλης Αθανάσιος** της Ελένης και του Χρήστου που γεννήθηκε στις 30-10-1931 απεβίωσε στις 20-5-20 και η κηδεία του έγινε στο Γ' Νεκροταφείο Αθηνών.

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ**Γεννήσεις**

– Η **Ευλαλία** της Αγνής και του Βασίλη Βλαχόπουλου και ο **Σάββας Πασανίδης** απόκτησαν πρωτότοκο αγοράκι στις 16-9-20. Να τους ζήσει γερό και τυχερό.

– Ο **Παναγιώτης Τάγκας** και η **Μαίρη Τσίτσου** απόκτησαν πρωτότοκο υγιέστατο αγοράκι στα Γιάννενα. Γερό, τυχερό και όλου του κόσμου τα καλά ν' αποκτήσει.

Γάμοι

– Η **Νικολίνα Θ. Βούρβου** και ο **Στέργιος Χασιώτης** παντρεύτηκαν! Να ζήσουν, να ευτυχίσουν, απογόνους κι όλου του κόσμου τα καλά ν' αποκτήσουν.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

– Ο **Κων/νος Ν. Φερεντίνος** και η εκλεκτή του **Μαρίνα Τσιώτσια** παντρεύτηκαν. Να ζήσουν γεροί και τυχεροί.

Επιμέλεια**Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα****ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ****Γάμοι**

– Τριάντα χρόνια είχε να γίνει στο χωριό γάμος μεταξύ χωριανών. Γαμπρός ο **Γιάννης Κατσούπης** του Μιχάλη και νύφη η **Σπυριδούλα Λαζάρου** του Θανάση. Παντρεύτηκαν στον Άη Δημήτρη μας και γλέντησαν σε κέντρο με τους φίλους τους.

Ένας αξέχαστος γάμος για το όμορφο ταιριαστό ζευγάρι. Να ζήσουν ευτυχισμένοι.

Ελένη Δούβλη

Συγχαρητήρια

– Οι νέοι μας εξακολουθούν να μας δίνουν χαρές και να μας κάνουν υπερήφανους. Έτσι:

Αξίζουν συγχαρητήρια κι όλες οι ευχές:

– Στην **Αναστασία Ράπη** του Θωμά και της Πανωσουδενιώτισσας Αμαλίας Τσιγαρά. Εισήχθη 5η στη Σχολή Αρχιτεκτόνων-Μηχανικών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

– Στην αδελφή της **Σωτηρία Ράπη** που πέτυχε την καλύτερη ευρωπαϊκή επίδοση στο τριπλούν στους Πανελλήνιους αγώνες Παίδων-Κορασίδων στη Λάρισα στις 26-7-20 αλλά δεν πραγματοποιήθηκε το αντίστοιχο Ευρωπαϊκό πρωτάθλημα λόγω της πανδημίας.

Ελένη Δούβλη

Συλλυπητήρια

Φτώχυνε το Ζαγόρι μας το δισεκτο 2020 καθώς μας έφυγαν πολλοί και αξιόλογοι φίλοι Ζαγορίσιοι όπως:

– Ο **Θωμάς Λέκος** συμβολαιογράφος από το Δίκορφο.

– Ο **Άγγελος Πίκος** γιατρός από τη Βίτσα.

– Ο εξάδελφος **Τάκης Ζινδριλής** από τον Ελαφότοπο.

– Ο πατέρας της Βάσως Τόζου από τον Άγιο Μηνά.

– Ο εξάδελφος **Ηλίας Δούβλης** από τα Άνω Πεδινά στη μακρινή Γερμανία.

– Η καλότατη **Ιουλία Κατσαδήμα**.

Συλλυπητήρια θερμά στις οικογένειές τους.

Ελένη Δούβλη

ΑΡΙΣΤΗ**Θάνατοι**

– Απεβίωσε στα Ιωάννινα η 88χρονη **Ανθή**, χήρα Μιχάλη **Χατζηγιάννη**, πεθερά του Δημήτρου Ιωαννίνων. Η κηδεία της έγινε την επομένη στην Περίβλεπτο. Θερμά συλλυπητήρια.

«Το Ζαγόρι μας»

ΒΙΤΣΑ**Συγχαρητήρια**

– Θερμά συγχαρητήρια στην πολυαγαπημένη μου εγγονή **Κάτια Γαραντζιώτη**, κόρη του Γιώργου Γαραντζιώτη από τη Βίτσα και της Μαρίας Τυράκη, για την εισαγωγή της στο Χημικό Τμήμα της Αθήνας (ΕΚΠΑ).

Της εύχομαι ολόψυχα υγεία, τύχη, καλή φοίτηση και κάθε επιτυχία στη ζωή της.

Η γιαγιά Άννα Γαραντζιώτη

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ**Συλλυπητήρια**

– Η καλότατη **Μαριγούλα Καρπούζη** το γένος Μπράμη που κάνει χ'σα γεράματα με την κόρη της Εύη στη Λευκάδα, πιστή φίλη του περιοδικού μας για το θάνατο του ξαδέρφου της **Λεωνίδα Μπράμμη** στέλνει τα θερμά συλλυπητήριά της στην οικογένεια και σ' όλους τους δικούς της.

Ελένη Δούβλη

Συλλυπητήρια**Ελαφότοπος**

– Μας έφυγε και ο **Βολάκης (Αριστόβουλος) Χρόνης**. Δρα-

στηριότατος πρόεδρος επί χρόνια της Ένωσης Ζαγορισίων Αθηνών, γείτονας και φίλος μια ζωή. Θερμά συλλυπητήρια στην οικογένειά του.

Ελένη Δούβλη

ΚΑΒΑΛΛΑΡΙ**Ευχαριστήριο**

– Το Δ. Δ. Καβαλλαρίου Ζαγορίου ευχαριστεί την Περιφέρεια Ηπείρου και ιδιαίτερα τον Περιφερειάρχη κ. **Αλέξανδρο Καχριμάνη** για το ερπυστιοφόρο μηχανήμα που έστειλε στο χωριό μας, με το οποίο έγιναν εργασίες σε διάφορα δύσκολα σημεία, που δεν μπορούσαν τα μηχανήματα του Δήμου. Επίσης ευχαριστούμε τον κ. **Ντέσικα Κων/νο** και τον κ. **Μαυρογιώργο Δημήτριο** για τις δικές τους ενέργειες.

Ο ιδιοκτήτης του μηχανήματος κ. **Τσουμάνης Τάκης** μαζί με το γιο του **Κων/νο** ήταν ιδιαίτερα συνεργάσιμοι και έκαναν μεγάλες προσπάθειες για να γίνουν όλα καλύτερα και τους ευχαριστούμε πολύ.

Εκ του Συλλόγου

Γεννήσεις

– Ο **Παναγιώτης Θάνος** και η **Αικατερίνη Πολύζου** απέκτησαν το πρώτο τους παιδί, ένα χαριτωμένο κοριτσάκι, στις 29 Ιουνίου 2020. Τους ευχόμαστε να τους ζήσει και να είναι τυχερό και σε άλλα να χαρούνε.

Εκ του συλλόγου

Δωρεές

– Η **Μαργαρίτα Παπαβασιλείου-Ταχταλίδη**, συγχωριανή μας και μόνιμη κάτοικος της Θεσ/νίκης, όμως με το νου και την καρδιά πάντα στο χωριό μας, δώρισε 150 ευρώ για την εκκλησία και το σύλλογο. Πάντα μεγαλόψυχη και τακτική στις εισφορές της στο σύλλογο, την εκκλησία, το χωριό, τιμά διά βίου τη γη που γεννήθηκε και τη μεγάλωσε.

Της ευχόμαστε υγεία και ό,τι επιθυμεί ο Θεός να της το χαρίσει.

Εκ του συλλόγου

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ**Επιτυχίες**

– Η **Παλόμα Μπραούση** του Αρτάν και της Βαλεντίνας, κάτοικος Καβαλλαρίου που αποφοίτησε από το Ε.Π.Α.Λ. Μετσόβου πέτυχε στη σχολή Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών στην Άρτα.

– Ο **Φούκας Μηνάς** του Ανδρέα και της Δήμητρας, εγγονός του Χρήστου Φούκα και της Όλγας που μένουν στην Αθήνα, αλλά κατάγονται από το χωριό μας πέτυχε στη σχολή Δημόσιας Διοίκησης στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

– Επίσης, λίγο καθυστερημένα λόγω παράλειψης, η **Φωτεινή Φούκα** του Ανδρέα και της Δήμητρας εγγονή και αυτή του Χρήστου Φούκα και της Όλγας, αδελφή του Μηνά είναι φοιτήτρια στο τμήμα Α.Σ.Ο.Ε.

Στους ανωτέρω ευχόμαστε συγχαρητήρια, να έχουν υγεία και πάντα πρόοδο στη ζωή τους και καλές σπουδές.

Εκ του Συλλόγου

Βαπτίσεις

– Στις 27 Σεπτεμβρίου ο **Κων/νος Γρομητσάρης** και η **Ελένη Θάνου** βάπτισαν στην Αγία Παρασκευή στο Μέτσοβο το κοριτσάκι τους δίνοντάς της το αρχαιοελληνικό όνομα Κόρινα. Στη συνέχεια παρέθεσαν γεύμα στο Grand Forest Metsovo. Ήταν μια χαρούμενη μέρα στο φθινοπωρινό Μέτσοβο. Να τους ζήσει και σε άλλα να χαρούν.

Ελένη Δούβλη

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ**Συγχαρητήρια**

– Θερμά συγχαρητήρια στο **Ναπολέοντα Παπασταύρου** του Φωτίου και της Βικτωρίας Γκαγκοπούλου που εισήχθη στο Φυσικό Τμήμα της Σχολής Θετικών Επιστημών του Αριστοτελείου Παν. Θεσσαλονίκης με (16.500 μόρια και σειρά 43). Του εύχομαι καλές σπουδές και πάντα επιτυχίες στη ζωή του.

Στη γιαγιά Φρόσω Γκαγκοπούλου να ζήσει να καμαρώνει τον εγγονό της για τις επιτυχίες του. Έμοιασε στον αείμνηστο παππού του Γιώργο Γκαγκόπουλο, γονίδια είναι αυτά.

Χ. Παπαδοπούλου

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ**ΑΡΙΣΤΗ**

– Η οικογένεια **Καίτης και Φωτίου Πέτσα** προσέφερε χρηματικό ποσό στον Ι. Ν. Κοιμησεως της Θεοτόκου Αρίστης στη μνήμη Μιχαήλ Ιπποκράτη. Η Εκκλ. Επιτροπή

ΠΑΠΙΓΚΟ

– Με δαπάνη των αγαπητών **Βύρωνα Στ. Παπαγεωργίου** και **Ολυμπίας Χρυσάφης** έγιναν θεάρεστες εργασίες στο εκκλησάκι των Αγίων Αποστόλων Μεγάλου Παπίγκου. Υδροχρωματισμός της εσωτερικής οροφής και ελαιοχρωματισμός της περίφραξης του χώρου.

– Ο **Χρήστος Δημ. Σκούρας** γιος της Παπιγκιώτισσας Χρυσούλας Στ. Παπαγεωργίου προσέφερε αρκετά σεβαστό ποσό για την ανακατασκευή της Στέγης των Αγίων Αποστόλων.

– Η **Άρτεμις Α. Νικοπούλου** προσέφερε σεβαστό ποσό στην Αγία Παρασκευή Παπίγκου, στη μνήμη του αείμνηστου συζύγου της Λεωνίδα Νικοπούλου.

– Η **Αγγελική Ιωαν. Πασχάλη** προσέφερε σεβαστό ποσό στην Παναγία Παπίγκου υπέρ Υγείας.

– Ο **Γιώργος και η Γιαννούλα Χουλιάρα** αφιέρωσαν μια εικόνα της Παναγίας στην Παλιορή Μικρού Παπίγκου.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί και εύχεται σε όλους οικογενειακή Υγεία. Σεπτέμβριος 2020.

ΚΑΠΕΣΟΒΟ

– Στη μνήμη της **Αικατερίνης Δαλκαβούκη** και αντί στεφάνων κατατέθηκαν στην Εκκλησιαστική Επιτροπή χρηματικά ποσά για ανάγκες των Ιερών Ναών και των Εξωκλήσιών από τους παρακάτω:

– Οικογένειες: Βασιλείου Δαλκαβούκη, Μαρίας Καρρά, Γεωργίου Καρρά, Στεφάνου Τζούφη, Δημητρίου Τζιάφου, Στεφάνου Βογά, Άννας Βαρζώκα, Πολύβιου Καρρά, Ερμιόνης Σαρηνιάννη. Η Εκκλ. Επιτροπή ευχαριστεί

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ**ΕΥΡΩ 100**

Οικονόμου Έλλη

ΕΥΡΩ 60

Τσοούκαλη Ελευθερία
Κοντονάσιου Μαρία
Στεργίου Κων/νος
Ράπτης Χρήστος
Κόκκα-Δώδου Ελένη
Μπούνας Δημήτριος
Παναζή Παναγιώτα
Σαουνάτσος Νικόλαος
Λάππα Λίτσα
Σακελλαρίου Κων/να
Γκιώκα-Πεταλά Καλλιόπη

ΕΥΡΩ 50

Τσαπάρη Ελευθερία
Ζωρδούμη Αλεξάνδρα
Καρπούζη Χαριτίνη
Οικονόμου Σωκράτης
Λιόγκας Θρασύβουλος
Παπακώστα-Φίλου Μαίρη
Λιακόπουλος Γιάννης
Φραγκούλης Δημήτριος
Σωτήρης Σωτήρης
Δέμκας Γεώργιος
Μακρής Ευριπίδης
Τζουριάδης Πέτρος

ΕΥΡΩ 40

Μαυρολίδου Μαρία
Χαρισιάδου Ευγενία

ΕΥΡΩ 30

Τσιρώνης Αθανάσιος
Ζήση Ελένη
Ζήσης Γεώργιος
Παπαναστασίου Γαβριήλ
Παναγιώτου Φωτεινή
Ντιναλέξης Αλέξιος
Μαλετσιόδη Ουρανία
Ράπη Ευγενία
Τσάφα Φωτεινή
Τσατσόπουλος Αλέκος
Τσατσόπουλου Άννα
Τσατσόπουλου Ανταλένα
Φράγκα Λαμπρινή
Βερτόδουλου-Καψάλη Λιλή
Κουμπής Γεώργιος
Χριστοδούλου Δημήτριος
του Κων/νου
Τσουμάνης Σπυριδών του Χρ.
Τσουμάνης Παναγιώτης του Χρ.
Τσουμάνης Χρήστος του Παναγιώτη

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Μπονόβα-Παππά Βασιλική
Λιάππη Έλλη
Σταυρόπουλος Αθανάσιος
Λαζαρίδης Κων/νος
Ρωμανέλη Ουρανία
Γκωλέτσας Γεώργιος
Καραγιάννη Ανδρομάχη
Καραγιάννης Κων/νος
Σπύρου Μυρτώ
Καππά Νινέτα
Δαρίτσης Βράνος
Ράππη Ελένη
Γόγολος Ανδρέας
Παπαθανασίου Ελευθερία
Χριστοδούλου Ελευθέριος
Κατσούρας Νικόλαος
Ελισάφ Μωυσής

Σάββα Πολύμνια
Μανίκα-Ξάνθου Ευάνδρα
Δεληγιάννης Φώτιος
Παπαγεωργίου Θουκυδίδης
Οικονόμου Ελένη
Θεμελή-Ιωάννου Ολυμπία
Δριγκόπουλος Γιώργος
Γεωργίου Χρήστος
Ιωαννίδου Όλγα
Βαρζώκας Αναστάσιος
Ζούμπου Αγγελική
Ρέμμος Αναστάσιος
Δάνου Ευγενία
Μουτσοπούλου Άννα
Κατσουλίδης Κων/νος
Τζούφης Δημήτριος
Τσελίδης Αναστάσιος
Βαταβάλης Ανδρέας
Τσονίδης Ιωάννης
Νούσιας Φρίξος
Σακελλαρίδη Θεανώ
Ιωαννίδης Θεόδωρος
Καμινάρης Νικήτας
Λαδιά Αμαλία
Ζαμπαλά Ελευθερία
Βλαχόπουλος Ευάγγελος
Αναγνωστόπουλος Λάμπρος
Πολυμέρη Δέσποινα
Φιλίδης Κων/νος
Παπαγεωργίου Γεώργιος
Τσιμής Μάκης
Στεφανίδου Όλγα
Βαρζώκα Αλεξάνδρα
Τσουμάνη-Παλασσοπούλου
Σταματία
Οικονόμου Αμαλία
Παπαευσταθίου Μαρία

Κατσάνος Τηλέμαχος
Παπαβρανούσης Χρήστος
Σουσιοπούλου Έφη
Παππά Άννα
Δάλλας Κων/νος
Τζιώρα Ρούλα
Βασδέκης Ευθύμιος
Μπασογιάννης Ναπολέων
Ντιναλέξης Δημήτριος
Σπανού Σοφία
Γιαννακού Φρειδερίκη
Πίκου Βασιλική
Τσουμάνης Θεόδωρος
Σπύρου Γρηγόριος
Καπελίδης Μανώλης
Λέντζαρη Δήμητρα
Σιαφάρικα Μαρία
Παπαγεωργίου Γεώργιος
Παπαγεωργίου Έφη
Ζαμπακόλας Σωτήριος
Πατσούρα-Καπελίδη Δανάη
Λούππα-Σακκά Γαλάτεια
Διαμάντη Ισμήνη
Στούπης Ιωάννης
Οικονομίδης Ιωάννης
Ζωρδούμη Βασιλική
Μπούτας Αναστάσιος
Βακολίδης Γεώργιος
Καζαντζής Αριστοτέλης
Σουσιόπουλος Αθανάσιος
Ράιος Δημήτριος
Βεζύρη Βασιλική
Σπυριδάκης Σωτήριος
Βασδέκης Απόστολος
Κραγιάννη Ιουλία
Καψάλης Βύρων
Παπαχρήστου Ιωάννης

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ - ΕΚΚΛΗΣΗ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Αγαπητέ συμπατριώτη,

Γνωρίζεις ασφαλώς πως το Περιοδικό μας «Το Ζαγόρι μας», συνεχίζει εδώ και πάνω από 40 χρόνια να έρχεται κοντά σας αποκλειστικά και μόνο χάρη στην αγάπη και τη στήριξή σου! Όμως κάθε χρόνο τα πράγματα δυσκολεύουν οικονομικά. Οι παλιοί Ζαγορίσιοι, με τα βιώματα μιας άλλης καλής εποχής για το Ζαγόρι, βιώματα που θρέφουν αυτή την αγάπη όλο και λιγοστεύουν και δεν αντικαθιστούνται.

Γι' αυτό θερμά παρακαλούμε αν θέλετε «Το Ζαγόρι μας» να συνεχίσει την πορεία του **ΜΗΝ ΞΕΧΝΑΤΕ ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΑΣ.**

Με πατριωτικούς χαιρετισμούς.
Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Υ.Γ. Παρακαλούμε όποιος δεν επιθυμεί τη συνέχιση της αποστολής του περιοδικού να μας ενημερώνει εγκαίρως γραπτά ή τηλεφωνικά.

το ΖΑΓΟΡΙ μας

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ
ΕΤΟΣ 1978

*
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ Ι.Λ.Ε.Ζ.

Η ΠΡΩΤΗ
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΞΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

*
ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ
ΑΠΟ ΤΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
Πρόεδρος
ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
Αντιπρόεδρος
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ
Ταμίας
ΖΑΧΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
Έφορος Εκδηλώσεων
ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
Μέλος

Αριστίνδην μέλη:
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ-ΔΟΥΒΛΗ ΕΛΕΝΗ
ΜΙΧΑΗΛ ΚΟΚΚΟΡΟΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΖΑΜΠΑΚΟΛΑΣ

Εξελεγκτική Επιτροπή
ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ
Πρόεδρος
ΚΑΨΑΛΗΣ ΦΩΚΙΩΝ
Μέλος
ΚΑΜΠΛΕΤΣΑΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ
Μέλος

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΕΙΣΦΟΡΕΣ
Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»
Σίμα 4 Ιωάννινα 454 44
και στο Μυροπολείο
ΚΑΛΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ
Λόρδου Βύρωνος 21
Τηλ. 26510 26266
Ιωάννινα 454 44

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
Εσωτερικού 30 ΕΥΡΩ
Εξωτερικού 40 ΕΥΡΩ
Εκτός Ευρώπης 50 \$ ΗΠΑ
ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ
ΡΟΥΛΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ
Μ. ΔΟΥΒΛΗ - Π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμπέση)
Τηλ. 26510 20544 - 26510 27845
Ιωάννινα 454 44

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

– Εις μνήμην Κωνσταντίνου (Ντίνου) Στάθη από το Δίκورφο Ζαγορίου, η σύζυγός του Ελένη και τα παιδιά του Γεώργιος και Δημήτριος Στάθης προσφέρουν στο περιοδικό «Το Ζαγόρι μας» το ποσό των 150 ευρώ.

– Η **Τσατσοπούλου Άννα** προσέφερε στο περιοδικό μας το ποσό των 100 ευρώ.

– Η **οικογένεια Κώστα Κατσαδής** προσέφερε στο περιοδικό μας το ποσό των 100 ευρώ στη μνήμη της μητέρας **Ιουλίας Κατσαδής**.

– Ο **Σωτήρης Σωτήρης** προσέφερε στο περιοδικό μας το ποσό των 150 ευρώ στη μνήμη της συζύγου του **Μαρίας Σωτήρης**.

– Ο **Σωτήρης Σωτήρης** προσέφερε στο περιοδικό μας το ποσό των 50 ευρώ στη μνήμη του φίλου και συνεργάτη του στην ΕΝΩΣΗ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ **Αριστόδουλου Χρόνη**.

– Στη μνήμη του **Γιώργου Βούρη** τα αδέρφια του **Αφροδίτη** και **Ανδρέας Μαμαλούκος** προσέφεραν στο περιοδικό μας το ποσό των 50 ευρώ.

Θερμές ευχαριστίες.

«Το Ζαγόρι μας»